

İSTANBUL
KALKINMA
AJANSI

İSTANBUL
TİCARET
ODASI 1882

İstanbul
Düşünce
Akademisi

Türkiye Cumhuriyeti
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

SURİYELİLER, AB VE TÜRKİYE ÖZELİNDE MÜLTECİLER

SURİYELİLER, AB VE TÜRKİYE ÖZELİNDE MÜLTECİLER

HAZIRLAYAN
Tezer PALACIOĞLU

YAYIN NO: 2018-5
İstanbul, Mayıs 2018

Tüm haklar saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, İTO/İDA'nın önceden yazılı izni olmaksızın mekanik olarak, fotokopi yoluyla veya herhangi bir şekilde çoğaltılamaz. Eserin bazı bölümleri veya paragrafları, sadece araştırma veya özel çalışmalar amacıyla, yazarın adı ve İTO/İDA birlikte belirtilmek suretiyle kullanılabilir.

İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen “İstanbul Bilgiyi Ticarileştirme ve Araştırma Mekanizmalarının Kurulumu Projesi” kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği İstanbul Kalkınma Ajansı veya T.C Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile İTO ve İDA'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk İTO Bilgiyi Ticarileştirme ve Araştırma Vakfı'na aittir.

ISBN 978-605-68908-9-5 (Basılı)
ISBN 978-605-68908-8-8 (Elektronik)

İTO Bilgiyi Ticarileştirme ve Araştırma Vakfı
İstanbul Düşünce Akademisi

Tel: (212) 455 47 57

www.istda.org

İTO Çağrı Merkezi

Tel: 444 0 486

İTO/İDA Trend İzleme yayınları için ayrıntılı bilgi
İDA ile İTO Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü'nden alınabilir.

Tel : (212) 455 63 30

Faks : (212) 520 10 26

E-posta: ito.yayin@ito.org.tr

İnternet: www.ito.org.tr

Adres : Reşadiye Caddesi 34112

Eminönü - Fatih / İstanbul

KAPAK TASARIM

Mod Ajans Reklamcılık ve Tic. Ltd. Şti.

Tel: (212) 227 63 50 - www.modajans.com

BASKI, CİLT

Bayko Matbaa ve Yayıncılık Hiz. San. Tic. Ltd. Şti

Tel:(212) 567 64 41 - www.baykomatbaa.com

SURİYELİLER, AB VE TÜRKİYE ÖZELİNDE MÜLTECİLER

TEZER PALACIOĞLU

1968 Samsun doğumludur. Samsun Maarif Koleji'nin ardından lisans eğitimini Marmara Üniversitesi İİBF İngilizce Uluslararası İlişkiler bölümünde tamamladı. Mezuniyet sonrası çalışmaya başladığı İstanbul Ticaret Odası'nda (İTO) Dış İlişkiler Şubesinin ardından, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ile Dış Ticaret Şubelerinde çeşitli kademelerde ve yönetici olarak (1991-2013) görev yaptı. Genel Sekreter Yardımcılığı görevinin ardından (2013-2016) sürdürdüğü Müşavirlik hizmeti yanında İTO tarafından yeni kurulan İstanbul Düşünce Akademisi Direktörlüğü (2017) görevine getirildi.

Yüksek lisans eğitimini Uluslararası Ticaret alanında İstanbul Ticaret Üniversitesinde tamamladı. (2010-13). Halen bu üniversitede Doktora eğitimi sürmektedir.

Çok sayıda yerli ve yabancı yayını mevcuttur.

İÇİNDEKİLER

I) DÜNYADA MÜLTECİLİK	10
i) Tanım	10
ii) Verilerde Mülteciler.....	11
II) SURİYELİ MÜLTECİLER SORUNU	19
i) Tarihi Gelişim.....	19
ii) Ülkemizdeki Suriyeliler	21
1) Genel.....	21
2) Demografik Özellikler	22
3) Suriyeli Göçmenler Krizinde Yaklaşımlar Arası Fark	26
a) Avrupa'nın Yaklaşımı	26
Görmezden Gelme.....	26
Göçmen Karşıtlığı	28
b) Türkiye'nin Yaklaşımı	30
iii) SONUÇ	33
EKLER	36
EK 1: Suriye'de Son Durum.....	36
EK 2: Türkiye Geneli İllere Göre Suriyeli Sığınmacı Dağılımı	39
EK 3: İstanbul İlçelerindeki Suriyeli Sığınmacı Sayısı	41
EK 4: İstanbul'da Kurulan Suriyeli Şirketlerin İlçelere Dağılımı	42
EK 5: BM tarafından Suriyeli Sığınmacılar için gerçekleştirilen insani	43
yardımlar için ayrılan fon ve verilen tutarlar	43
EK 6: Suriyeli Krizi! İle İlgili Gazete Haberleri.....	45
KAYNAKÇA	55

TABLolar

Tablo 1. Dünyada Mültecilik/Kişi-2016 sonu	13
Tablo 2. Mülteci Ev Sahipliği / Kişi (2016 sonu)	15
Tablo 3. Nüfus ve Milli Gelir Kıstası ile Mülteci Evsahipliği	17
Tablo 4. Mültecilerin Yaşam Alanları (Kişi/Alan)	18
Tablo 5. Türkiye Geneli İllere Göre Suriyeli Sığınmacıların Dağılımı	24
Tablo 6. İstanbul İlçelerindeki Suriyeli Sığınmacı Sayısı	26

GRAFIKLER

Grafik 1. Mültecilerin Kaynaklandığı Bölgeler/Bin Kişi.....	14
Grafik 2. Dünyada Suriyeli Mülteciler / Kişi.....	20
Grafik 3. Suriyelilerin Ana Sığınma Merkezleri	21
Grafik 4. Yıllar İtibariye Biyolojik Kayıt Durumu/Kişi	22
Grafik 5. Suriyeli Sığınmacıların Cinsiyet Dağılımı	22
Grafik 6. Suriyeli Yabancıların Yaş Dağılımı.....	23
Grafik 7. Geri Kabul Sonrası 2016 Sonuna Kadar 1'e 1 Çerçeve AB'ye Verilen Mülteciler- Kişi	28

ÖZET

Daha iyi koşullarda yaşamak, kendisi ve ailesinin yaşam hakkı ve geleceğini güvence altına almak en temel insan dürtüsüdür. İş bulamayan, aş bulamayan, kendine ait bir değer bulamayan veya istilacı-sömürgeci iç/dış güçlerden ve savaşlardan kaçmanın en önemli yollarından biri göçtür.

Ülkemizin Doğu ile Batı arasındaki köprü konumu eşsiz fırsatlar yanında büyük sorunlar ve sorumluluklar da getirmektedir. Son yüzyıl boyunca ihtilafların ve savaşların en önemli kaynağı olan “petrol” coğrafyamızın hem fırsatı, hem tehdididir. Bu bölgenin elde tutulması için karışıklıklar çıkarılmakta, yaşayan halklar küçük ve kontrolü kolay parçalara bölünmekte, ileri karakollar oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Suriyeli göçmenler olayı tıpkı daha önceki Irak veya ondan daha önceki Afganistan’da yaşananlardan farklı değildir. Güç ve para için 400 bine yakın insan öldürülmüş, 12 milyonu aşkın insan yerinden edilmiştir. Bu insanların 5,5 milyonu 105 ülkeye dağılırken %60 civarı ülkemize sığınmıştır.

Savaşın başından bu yana her yıl 5 milyar \$ para harcayarak 3,2 milyon mülteciye bakan, onlara kendi vatandaşlarının dahi sahip olmadığı olanakları kısıt imkanları ile sunmaya çalışan ve bu kadar uzun yıllar geçmesine rağmen “misafirlerine” saygı gösteren Türkiye bir tarafta, 30 mülteci için referandum düzenleyen, ırkçı yaklaşımları ayyuka çıkan, mültecileri ezen, horlayan ve en küçük maliyete katlanmak istemeyen “uygar?” dünya bir tarafta...Suriyeli göçmenler krizi maskelerin düşmesi açısından çok önemli deneyim olmuştur.

Zengin ile fakir arasında uçurum azaltılmadıkça, insanlara kendi ülkelerinde uygun yaşam koşulları, iş, aş sağlanmadıkça ve “petrol” sahibi bölge halkları ve yönetimler bir araya gelip kenetlenmedikçe maalesef göç hareketlerinin önlenmesi mümkün değildir.

I) DÜNYADA MÜLTECİLİK

i) Tanım

Mülteci, sığınmacı ve göçmen terimleri Suriyeliler için kullanılmaktadır. Oysa bu kavramlar hukuken tamamen farklıdır. Uluslararası hukuka göre;

Mülteci- vatandaşı olduğu ülke dışında olan ve “ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu” için vatandaşı olduğu ülkeye dönemeyen veya dönmek istemeyen kişilerdir.

Sığınmacı, mülteci olarak uluslararası koruma arayan ancak mülteci statüsü başvurularının x hükümeti veya BM Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından karara bağlanmasını bekleyen kişilerdir. Statüleri resmi olarak tanınmamış da olsa, sığınmacılar menşei ülkelerine zorla geri gönderilemezler ve haklarının korunması gerekir.

Göçmen; hem maddi ve sosyal durumlarını iyileştirmek hem de kendileri veya ailelerinin eğitim, çalışma ve daha iyi yaşam koşulları beklentileri ile başka bir ülkeye göç eden kişiler olarak tanımlanır. Türkiye’de ise 11.4.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi gazetede yayımlanan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunuyla yapılan¹ düzenlemeye göre Avrupa dışından gelenlere mülteci statüsü verilmemekte ancak üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mülteci statüsünde geçici olarak Türkiye’de kalmasına izin vermektedir (61 ve 62 md) Sistemimizde sığınmacı kavramı ise bulunmamaktadır. Sözkonusu kanun kapsamında yayınlanan 22.10.2014 tarihli Geçici Koruma Yönetmeliğine göre; Suriye’den Türkiye’ye gelen yaklaşık 2 milyon kayıtlı kişinin statüsü “Geçici Koruma”dır ve bireysel prosedür olan şartlı mülteci statüsü için başvuru yapamazlar.

Öte yandan Uluslararası Af Örgütü, uluslararası literatürü tercih etmekte ve Türkiye’de bulunan Suriyelileri, Türkiye hukukundaki statülerine bakmaksızın, mülteci olarak adlandırmaktadır. (esra koç/ bianet / <https://>

1 2013’de 1, 2016 ve 2017’de 2’er kez değişikliğe uğramıştır.

bianet.org/bianet/insan-haklari/2953-multeci-siginmaci-gocmen-nedir)

Suriyelilere en büyük imkanları sağlayan ülkemizde mülteci statüsünün de ötesinde vatandaşlık hakkı verileceğine dair açıklamalar zaman zaman tartışma konusu olmuştur. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Temmuz 2016 ve Ocak 2017'deki açıklamalarında bu konunun referandumla getirileceğini açıklamıştır².

15 Ocak 2016'da çalışma hakları ile ilgili düzenleme yürürlüğe girmiştir. Buna göre geçici koruma sağlanan yabancılar geçici kimlik belgesi düzenleme tarihinden 6 ay sonra çalışma izni için başvurabileceklerdir. Bir işyerinde çalıştırılan Suriyeli sayısı işyerindeki toplam çalışan sayısının yüzde 10'unu geçemeyecektir. % 10 kuralı sadece, işyerinin 4 hafta içinde eleman bulunmadığı durumlarda esnetilebilecektir. Suriyeliler de, Türkiye'deki çalışma mevzuatına (İş, Sosyal Güvenlik ve İş Sağlığı ve Güvenliği) bağlı çalışacaklardır. Bu kapsamda Türkiye'de asgari ücretin altında çalışma yaptırılmayacağı hükmü Suriyeliler için de geçerli olacaktır³.

Tanım her ne olursa olsun "Suriyeliler"ın yaşamak kaygısı ile yerlerini yurtlarını, sahip oldukları herşeyi bırakarak ülkelerindeki iç savaştan kaçtıkları bir vakiadır. Bu kişiler tarafından ülkemiz ve dünya gündemine iyice yerleşen mülteciler esasen çok büyük rakamlara ulaşmıştır.

ii) Verilerde Mülteciler

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosunun 10.7.2017 verilerine göre⁴;

- Dünyada yerinden yurdundan edilen kişi sayısı 65,6 milyona ulaşmıştır. Bunların 40,3 milyonu kendi ülkeleri içerisinde yerlerinden edilmiştir. Yerinden edilenlerin oranı 10 yıl önce her 160 insanda 1 kişi iken günümüzde 113 insanda 1 kişiye yükselmiştir.

2 Vatandaşlık tartışmaları <https://140journos.com/turkiyedeki-suriyelilerin-statusu-5f8f727fd732>

3 Resul Kurt, 15.6.2016 <https://www.dunya.com/kose-yazisi/suriyelilere-calisma-izni-kolayligi-geliyor/26795>

4 <http://www.unhcr.org/>

- 22,5 milyonu mülteci statüsünde iken kendilerine kimlik verilmeyen, vatandaşlık haklarından, eğitim, sağlık vb hizmetlerinden yararlandırılmayan kişi sayısı 10 milyon dolayındadır. Henüz mülteci statüsü alamayan sığınmacıların sayısı ise 2,3 milyondur.
- BM'ler tarafından kontrol edilen mülteci sayısı 17,5 milyon olup son 5 yılda %65 artmıştır. Mültecilerin 5,3 milyonu Filistinlidir. Kalanların ise %55'i sadece 3 ülkeden gelmektedir. Suriye (5,5 mn), Afganistan (2,5 mn), Güney Sudan (1,4 mn)
- Esasında yerinden edilen insan sayısı mülteci statüsünün çok daha üzerindedir. Kendi yurtları içinde yer değiştirmek durumunda kalan, mülteci başvuruları onaylanmış olan bu insanların sayısı Suriye için 2 katından fazladır. (12 mn/5,5 mn)

Suriyelilerin %87'si komşu ülkelerde mülteci olmakla beraber, toplam 105 ülkeye yayılmış durumdadır.

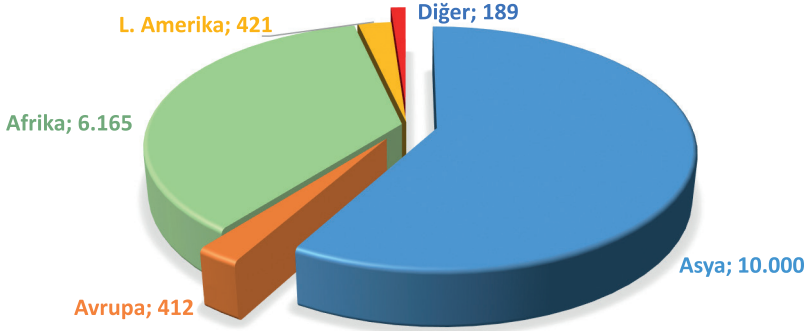
Kolombiyalılar çoğunluğu ülke içi olmak üzere 7,7 milyon kişi ile ikinci en büyük grup olup Afganlar (4,7 milyon) tarafından izlenmektedir. Iraklı (4,2 milyon), G.Sudanlı (3,3 milyon), Sudanlı (2,9 milyon), Kongolu (2,9 milyon), Somalili (2,6 milyon), Nijeryalı (2,5 milyon) Ukraynalı (2,1 milyon) Yemenli (2,1 milyon) diğer büyük yerlerinden edilen gruplardır.

- Mültecilerin 1/3'ü Ortadoğu ve K.Afrika (%35,6), 1/3'ü Afrika'nın kalanı (%34,8), %23'ü ise Asya Pasifik bölgesinden kaynaklanmaktadır. Ortadoğu ile birlikte alındığında Asya %58,2 ile ilk sırada, Afrika %35,9 ile takip etmektedir. Diğer bir ifade ile sorunlu bölgelerin yaklaşık %94'ü Asya ve Afrika'dır.
- Nüfuslarına göre en fazla yerinden edilen grup her 1000 kişiye 650 ile Suriyelilerdir. G.Sudan 259/1000, ve Somali 238/1000 ile izlenmektedir. Nüfusunun 10'da 1'inden fazlası yerinden edilen diğer gruplar Afganistan, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kolombiya ve Irak vatandaşlarıdır.

Tablo 1. Dünyada Mültecilik/Kişi-2016 sonu

DÖNEM	Toplam Mülteci	Toplamda BM Gözetiminde	Siğınma Başvuruları	Yurduna Dönerler	Toplam Sorunlu Nüfus
Toplam	17.187.488	12.903.863	2.826.508	6.511.144	67.749.838
Suriye	5.524.377	4.865.723	184.218	600.000	12.643.092
Kolombiya	311.062	28.154	12.576	-	7.734.658
Irak	316.030	131.365	278.329	1.397.016	5.611.595
Afganistan	2.501.445	2.328.486	368.957	-	5.166.125
G. Sudan	1.436.719	1.395.434	5.707	752.261	4.048.612
Dem. Kongo	537.473	465.526	82.572	619.600	3.495.239
Nijerya	229.311	202.174	66.357	689.906	3.204.860
Yemen	18.452	14.773	15.858	974.058	3.033.438
Sudan	650.640	610.784	46.888	-	2.960.423
Somali	1.012.323	732.029	60.454	-	2.671.755
Ukrayna	239.075	4.911	27.862	-	2.066.950
Pakistan	105.428	63.966	67.748	704.370	1.326.509
Orta Afrika	490.892	488.087	10.603	-	968.695
Myanmar	490.289	239.712	55.976	1.346	?
Burundi	408.085	399.381	24.400	-	741.889
Libya	8.836	862	6.516	449.840	639.708
Azerbaycan	10.112	2.092	8.097	-	631.339
Eritre	459.430	282.125	64.266	-	523.770
Filipinler	434	26	3.120	255.626	426.651
Bilinmeyen	138.786	2.930	228.434	-	408.095
Vietnam	329.351	331	4.550	-	333.969
Ruanda	286.073	168.351	11.709	-	309.891
Gürcistan	6.403	290	10.289	-	290.457
Çin	207.772	279	72.144	-	279.918
Sırbistan- Kosova	36.933	1.417	21.701	477	278.910
Mali	156.428	139.162	9.708	35.986	248.593
Kamerun	10.374	248	10.928	18.213	238.565
Honduras	10.507	589	35.203	-	224.510
Uganda	6.233	895	5.323	-	191.558
Sri Lanka	117.479	1.721	15.198	12.445	185.918
Iran	94.094	15.959	87.491	-	181.869
Bosna Hersek	18.199	1.742	3.112	-	172.078
Etiyopya	83.966	40.902	78.054	-	162.712
Çad	14.193	11.322	3.180	-	158.465
Nijer	1.235	454	861	-	138.165
Batı Sahra	116.649	90.072	1.999	-	118.654
Filistin	97.796	16.350	5.984	-	105.979
Vatansız	48.683	1.091	10.728	-	3.301.618

Kaynak: [http://www.unhcr.org/globaltrends2016/\(19 Haziran 2017 yayını\)](http://www.unhcr.org/globaltrends2016/(19 Haziran 2017 yayını))

Grafik 1. Mültecilerin Kaynaklandığı Bölgeler/Bin Kişi

Kaynak: <http://www.unhcr.org/>

- Dünya nüfusunun genel olarak %31'i 18 yaş altı çocuk iken, mültecilerde bu oran %51'e yükselmektedir. Bunun da ötesinde çoğunluğu Afgan ve Suriyeli olmak üzere 75 bin çocuk için ebeveylelerinden ayrı oldukları iddiası ile sığınmacı başvurusu yapılmıştır.
- 2016'da yurduna geri dönen mültecilerin sayısı %70'i Afganistan'a olmak üzere 552 bin kişidir.
- Ülkemiz 2017 Kasım itibarıyla 3,3 milyon ile dünyada ardarda 3 yıldır en fazla mülteci barındıran ülkedir.

Diğer ülkeler için kıyaslama yapmak bakımından verilerin tamamının elde edilebildiği 2016 yılı sonu rakamları aşağıda tabloda sunulmaktadır. Sıralama rakamları Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosuna kayıtlı 183 ülke içerisinde ülkelerin mülteci ağırlamada kaçıncı sırada yer aldıklarını göstermektedir.

Önemli bir ayrıntı olarak; tabloda yeralan rakamlar mülteci statüsünde olanları içermekte olup ülkelerin mevzuatlarına göre farklı rakamlar ortaya çıkabilmektedir.

Açık ara önde yeralan ülkemizin ardından Pakistan 1,4 milyon ile ikinci sırada iken yaklaşık 1'er milyon kişi ile İran ve Uganda ile 800 bin kişi ile Etiyopya diğer önemli ev sahibi ülkelerdir. Almanya, Fransa ve

Tablo 2. Mülteci Ev Sahipliği / Kişi (2016 sonu)

1	Türkiye	2.869.421	33	Hollanda	101.744
2	Pakistan	1.352.560	34	Kanada	97.332
3	Lübnan	1.012.969	36	Avusturya	93.250
4	İran	979.435	39	İsviçre	82.681
5	Uganda	940.835	42	Norveç	59.522
6	Etiyopya	791.631	45	Yunanistan	46.427
7	Ürdün	685.197	46	Avustralya	42.188
8	Almanya	669.482	47	Belçika	42.168
9	Kongo Cumhuriyeti	451.956	49	Danimarka	33.507
10	Kenya	451.099	56	Finlandiya	18.401
11	Sudan	421.466	58	Bulgaristan	17.814
12	Çad	391.251	64	İspanya	12.989
13	Kamerun	375.415	68	Polonya	11.747
14	Çin	317.255	75	Kıbrıs	8.484
15	Fransa	304.546	76	Malta	7.948
16	Tanzanya	281.498	81	İrlanda	5.731
17	Bangladeş	276.207	85	Macaristan	4.748
18	ABD	272.959	91	Romanya	2.905
19	Yemen	269.783	93	Japonya	2.514
20	Güney Sudan	262.560	106	Portekiz	1.194
21	İrak	261.888	108	Litvanya	1.093
22	İsveç	230.164	109	Slovakya	990
23	Rusya	228.990	111	Kuveyt	939
24	Mısır	213.530	113	BAE	895
25	Hindistan	197.851	124	Slovenya	462
26	Venezuela	172.053	127	Letonya	349
27	Nijerya	166.093	130	Estonya	322
28	Ruanda	156.065	139	İzlanda	179
29	İtalya	147.370	140	Katar	177
30	Birleşik Krallık	118.995	142	S.Arabistan	140

Kaynak: [http://www.unhcr.org/globaltrends2016/\(19 Haziran 2017\)](http://www.unhcr.org/globaltrends2016/(19 Haziran 2017))
verilerinden derlenmiştir.

İsveç hariç AB ülkelerinin çoğunun en fazla 33. sıradan başlayarak çok daha aşağılarda yer aldığı, hatta hatırı sayılır bölümünün 1000 civarı ve altı rakamları mülteci kabul ederek 100 ve üzeri sıralarda yer aldığı görülmektedir.

- Nüfusuna oranla en fazla mülteci barındıran ülke ise Lübnan'dır. Bu ülkede her 6 kişiden biri mültecidir. Ürdün 1/11 ile ikinci sırayı alırken, ülkemiz bu alanda da 1/28 ile Endonezya'nın doğusunda 13 bin nüfuslu mikro Nauru adası hariç tutulduğunda üçüncü sıradadır. Nüfus yoğunluğuna göre en fazla mülteci barındıran ilk 20 ülkenin yarısı Afrika, 5'i Avrupa, Türkiye dahil 4'ü Ortadoğu ülkesidir.

İsveç ve Malta aşağı yukarı her 50 kişide 1 kişi ile nüfuslarına göre en fazla mülteci barındıran Avrupa ülkeleridir. Norveç, Avusturya ve İsviçre de her 100 kişiye 1 kişi ile ilk 20 içindedir. Avrupa'da sayı olarak en fazla mülteciyi barındıran Almanya'nın sırası ise nüfusunun kalabalık olmasından dolayı 222'dir.

G.Sudan, Çad, Uganda, Nijer, Lübnan, Ruanda, Burundi, Ürdün, Moritanya, Kamerun milli gelirine göre en fazla mülteci barındıran, dolayısı ile oransal olarak en fazla yükü hisseden ilk 10 ülkedir.

Ülkemiz miktar olarak Dünyada en fazla katkıyı yapan ülke olmakla birlikte millî gelirinin nisbi yüksekliği dolayısı ile oransal olarak 25. katkı sunan ülkedir. Avrupa ülkeleri içinde oransal olarak en büyük katkıyı Malta (41. sıra), İsveç (47. sıra) ve Bulgaristan (52. sıra) sunmaktadır.

- Henüz mülteci statüsü alamamış sığınmacı sayısı 2016 itibariyle 2 milyondur. Bu yeni başvuruların 722 bin gibi 1/3'den fazla bölümü Almanya'ya yapılmıştır. ABD (262 bin) ve İtalya (123 bin) başvuru almıştır. Ülkemiz 2016 yılında yapılan 78.600 yeni başvuru (Suriyeli yok denecek kadar az, çoğunluk Afgan, Irak ve İran'lı) ile en çok sığınmacı başvurusu alan dördüncü ülke konumundadır.
- 2016'da sığınma başvurularının yaklaşık 900 bini onaylanmış iken 600 bini red edilmiştir. Suriyelilerin sığınma başvurularının kabul edilme oranı %99, Iraklıların %59, Afganların %57 ve Pakistanlıların %24 düzeyindedir.
- Mültecilerin Avrupa'da kent alanlarda, Afrika'da kırsal alanlarda yaşamaları olağan bir veridir. İlginç olan ülkemiz dahil, İran, Irak ve Lübnan'da da çok büyük bölümünün kentlere yayılmış olmasıdır.

Tablo 3. Nüfus ve Milli Gelir Kıstası ile Mülteci Evsahipliği

DÖNEM	Her 1000 Kişi/Mülteci	Her 1 mn \$ GSMH/Mülteci	GSMH sırası	Nüfus sırası
Lübnan	169,2	19,5	5	1
Ürdün	88,4	17,7	8	2
Nauru	49,3	5,0	22	3
Türkiye	36,0	3,4	25	4
Çad	27,0	38,7	2	5
İsveç	23,4	0,5	47	6
Uganda	23,3	35,9	3	7
G.Sudan	20,6	90,1	1	8
Cibuti	19,7	9,3	14	9
Malta	18,9	0,7	41	10
Moritanya	17,8	15,7	9	11
Kamerun	15,7	12,8	10	12
Ruanda	13,1	18,6	6	13
İran	12,2	2,6	29	14
Norveç	11,3	0,2	69	15
Avusturya	10,9	0,2	60	16
Sudan	10,2	4,5	24	17
İsviçre	9,9	0,1	73	18
Yemen	9,8	9,9	13	19
Kongo Cum.	9,8	5,8	21	20
Kenya	9,6	6,6	19	21
Almanya	8,3	0,2	63	22
Nijer	8,0	22,2	4	23
Etiyopya	7,8	10,9	11	24
Kıbrıs	7,2	0,4	49	25
Pakistan	7,0	4,8	23	26
Irak	7,0	1,6	32	27
Hollanda	6,0	0,1	72	29
Danimarka	5,9	0,1	75	31
Dem. Kongo	5,7	10,9	12	32
Tanzanya	5,1	6,0	20	34
Fransa	4,7	0,1	74	37
Yunanistan	4,3	0,2	61	40
Belçika	3,7	0,1	78	45
Finlandiya	3,3	0,1	81	47
Kanada	2,7	0,1	85	49
Bulgaristan	2,5	0,3	52	50
İtalya	2,5	0,1	80	51
Mısır	2,3	0,6	42	54
Birleşik Krallık	1,8	0,1	89	55
İrlanda	1,2	0,0	103	69
ABD	0,8	0,0	107	78

ABD	0,8	0,0	107	78
Macaristan	0,5	0,0	91	86
Çekya	0,4	0,0	104	92
Polonya	0,3	0,0	100	97
İspanya	0,3	0,0	113	99
Estonya	0,3	0,0	108	100
Romanya	0,2	0,0	105	109
Portekiz	0,1	0,0	128	113
Japonya	0,0	0,0	158	151
S.Arabistan	0,0	0,0	162	165

Kaynak: <http://www.unhcr.org/globaltrends2016/> (19 Haziran 2017) verilerinden derlenmiştir.

Tablo 4. Mültecilerin Yaşam Alanları (Kişi/Alan)

	Kentler	Kırsal
Türkiye	2.635.752	233.669
Pakistan	917.102	435.458
Lübnan	1.012.969	-
İran	950.660	28.775
Uganda	59.689	881.146
Etiyopya	100.589	691.042
Almanya	669.482	-
Dem. Kongo	9.949	212.148
Kenya	43.133	407.966
Sudan	144.296	277.170
Çad	3.861	387.390
Kamerun	24.119	351.296
Fransa	304.546	-
Tanzanya	241	281.257
Bangladeş	76	33.131
Yemen	105.497	164.286
G.Sudan	13.192	249.368
Irak	261.888	-
İsveç	230.164	-
Mısır	212.253	799
Nijer	4.679	161.414
Ruanda	31.569	124.496
Birleşik Krallık	118.995	-
Tayland	3.840	102.607
Avusturya	93.250	-
Güney Afrika	91.043	-
İsviçre	82.681	-
Moritanya	1.508	46.640
Afganistan	7.806	51.965
Norveç	59.522	-

Kaynak: <http://www.unhcr.org/globaltrends2016/> verilerinden derlenmiştir.

II) SURİYELİ MÜLTECİLER SORUNU

i) Tarihi Gelişim

2010 yılında Ortadoğu’da başlayan isyanlar, 15 Mart 2011 tarihinde Suriye’ye de yayılmıştır. Suriye rejiminin orduyu kullanarak isyanları bastırmaya çalışması, çeşitli küresel güçlerin farklı hesaplarla kışkırttığı ve çok sayıda fraksiyona böldüğü halkı silahlı direnişe sevk etmiştir. İlk etapta demokratik talepleri dile getiren gösteriler yerini sokak çatışmalarına bırakmıştır. Rejimin ülke birliğini sağlamak için baskısı arttıkça olaylar da büyüyerek ülkenin birçok yerine yayılmış ve iç savaşa dönüşmüştür. The Syrian Observatory for Human Rights verilerine göre 13 Mart 2017 itibariyle Suriye’de ölü sayısı 96 bini sivil olmak üzere 321 bini bulmuştur. 145 bin kişinin ise kayıp olduğu bildirilmektedir⁵.

Bu olayların görünen nedeni daha fazla özgürlük ve Suriye rejiminde değişiklik gibi görülsede arkasında çok başka amaçlar görmek mümkündür. Ülkede halen faaliyet gösteren ABD önderliğindeki askeri destek veren 6 Arap ülkesi dahil 18⁶ üyeli koalisyonun görünen amacı DAES ile mücadeledir. Rusya, ve İran ile son dönemde Türkiye Suriye ile birlikte mücadele etmektedir. Koalisyonun ABD’nin ısrarları ile karada muharip güç olarak terörist YPG/PYD unsurlarını kullanması ülkemiz ve bölge için potansiyel tehdit olarak algılanmaktadır.

Neticede yaklaşık 5,8 milyon Suriyeli, 6 yıl içerisinde Dünya savaşlarından bu yana tarihin gördüğü en büyük göç hareketinde başta Türkiye ve komşu ülkeler olmak üzere diğer ülkelere sığınmıştır. Daha önce de belirtildiği üzere yerinden edilen insan sayısı başka ülkelere sığınanların çok daha üzerindedir. Yurtdışına “kaçanların” yanında bir o kadar da kendi yurtları içinde yer değiştirmek durumunda kalan Suriyeli bulunmaktadır. Toplam sayının

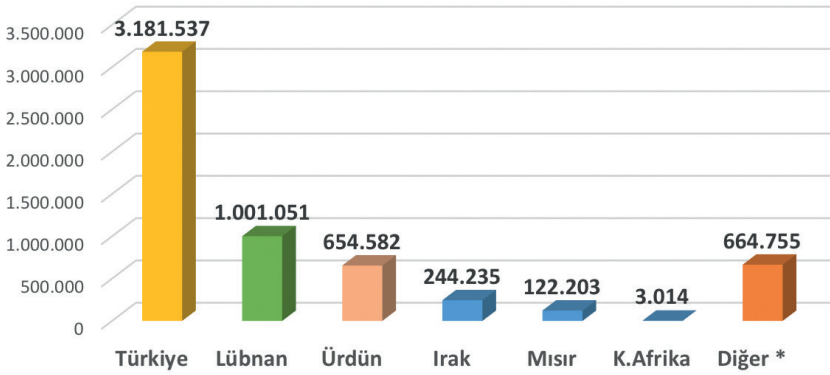
5 <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-casualties/syrian-war-monitor-says-465000-killed-in-six-years-of-fighting-idUSKBN16K1Q1>

6 Türkiye’nin de dahil olduğu insani destek veren ülkelerle beraber sayı 45’i bulmaktadır. Askeri destek verenler: S.Arabistan, Katar, Bahreyn, BAE, Fas, Ürdün, ABD, Kanada, İngiltere, Avustralya, Fransa, Belçika, Danimarka, Hollanda, Macaristan, Çekya, Bulgaristan, Almanya, Arnavutluk <http://www.pressmedya.com/ortadoğu/18860/iside-karsi-savasan-ulkelerin-listesi.html>

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosu rakamlarına göre 2016 sonu itibariyle 12,6 milyona ulaştığı bilinmektedir.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosunun en son 5 Ekim 2017 tarihinde güncellenen verileri⁷ Suriyeli mültecilerin en yoğun bulunduğu 5 ülke için oldukça yeni rakamları içermektedir. Buna göre dünyada bulunan 5.233.712 Suriyelinin %60,7'si ülkemizde bulunmaktadır. %19,1 ile Lübnan ikinci, %12,5 ile Ürdün üçüncü, %4,6 ile Irak beşinci sıradadır. Görüleceği üzere Suriyelilerin %87'si komşu ülkelerde mülteci olmakla beraber, toplam 105 ülkeye yayılmış durumdadır⁸.

Grafik 2. Dünyada Suriyeli Mülteciler/Bin kişi

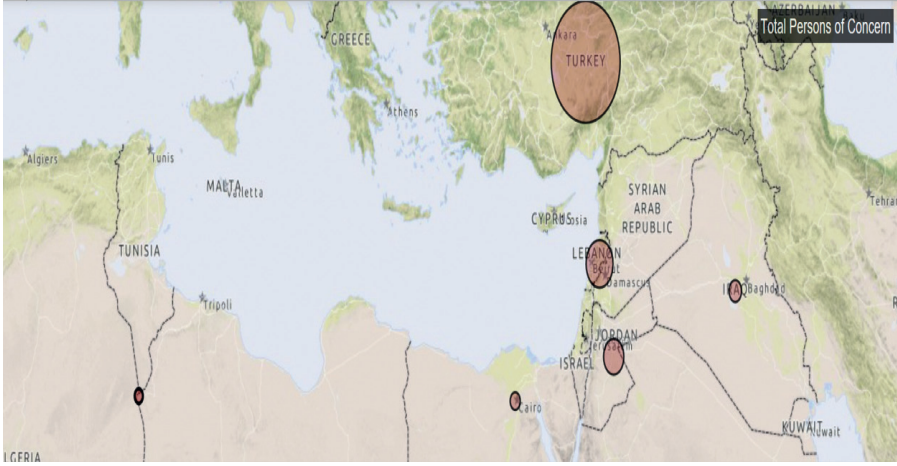
Kaynak: Diğer ülkeler rakamları BM'in 2016 yılı toplam rakamına Türkiye'nin 2017 ilave rakamları eklenerek hesaplanmıştır

Çok büyük kısmı Suriyeli olan 3,2 milyon mülteci ülkemiz nüfusuna %4 ilave getirmiştir. Böylece 79,8 milyon olan nüfusumuz 83 milyona tırmanmıştır. Bu durum Türkiye'yi 82 milyon nüfusa sahip Almanya'nın da önünde Avrupa'da ilk sıraya taşımaktadır. Suriyeliler açısından ikinci sırada yer alan Lübnan 1 milyonun hemen üzerinde kayıtlı mülteci barındırmaktadır. 2011 yılından Ocak 2016 yılına kadar Avrupa'ya geçen toplam kayıtlı mülteci sayısı ise 935.008 kişidir. Yani bütün Avrupa bir Lübnan kadar dahi mülteci alamamıştır/almamıştır.

7 Veri tarihleri 2017 için Türkiye (28.09), Mısır (31.8) Irak (31.7), Lübnan (30.6), Ürdün (18.6),

8 <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>

Grafik 3. Suriyelilerin Ana Sığınma Merkezleri

ii) Ülkemizdeki Suriyeliler ^{9/10}

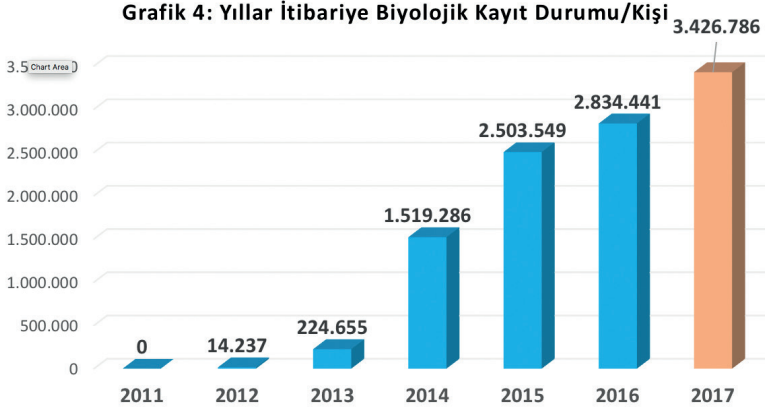
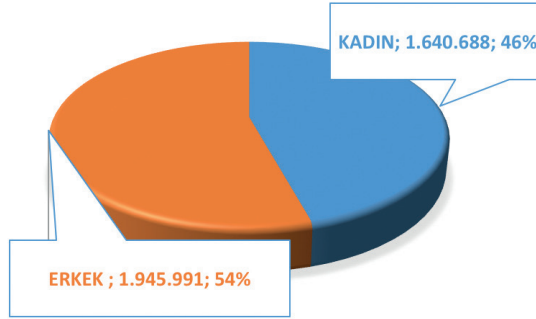
1) Genel

Giriş yapan Suriyeliler kayıt altına alınmaya da devam etmektedir. 2018 Mayıs ayı itibariyle geçici koruma altına alınan Suriyeli vatandaşların biyometrik kayıt sayıları 3.586.679 olmuştur.

Yıllara göre bakıldığında çatışmaların başladığı 2011’de ülkemize herhangi bir giriş bulunmadığı, izleyen yıl ise nispeten makul bir sayı olan 224 bin Suriyelinin kaçarak sığındığı görülmektedir. Rakamlar savaşın en yoğun yaşandığı dönemin 2014 olduğunu göstermektedir. Bu yıl ülkemize sığınan Suriyeli sayısı 1,3 milyondur. 2015’de azalmakla beraber yine 1 milyona yakın olan göç 2016’ya geldiğinde 331 bine inmiştir. 2017’de savaşın başlangıcından buyana 7 yıl gibi çok uzun bir süre geçmesine ve Suriye nüfusunun hemen hemen $\frac{1}{4}$ ’ü ülkesini terk etmiş olmasına rağmen göç durmamış ve sığınan sayısı mevcutlar arasında nüfus artışı ile birlikte 2016’nın da üzerine çıkarak 600 bine yaklaşmıştır. 2018 yılı 10 Mayısına kadar yaklaşık 4,5 ayda ise Suriyelilerin sayısı 160 bin dolayında olup toplam rakam 3.586.679’dur.

9 T.C İçişleri Bakanlığı Göç idaresi Genel Müdürlüğü

10 Ülkemizdeki Suriyeliler için mülteci - yerine sığınmacı kavramı kullanılmıştır.

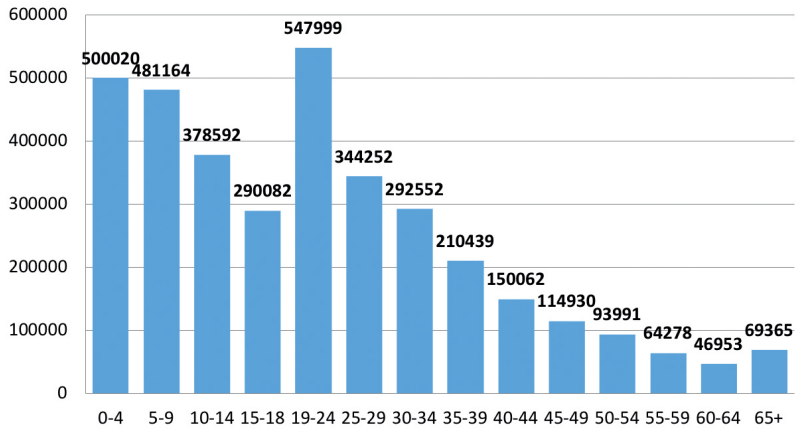
Grafik 4. Yıllar İtibariyle Biyolojik Kayıt Durumu / Kişi**2) Demografik Özellikler****Grafik 5. Suriyeli Sığınmacıların Cinsiyet Dağılımı /10.5.2018**

Kaynak: T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

- Ülkemizdeki Suriyelilerin %45,8'i 18 yaşından küçüktür.
- 0-4 yaş arasında yani henüz bebek-ana okulu çağında 500 bin kişilik bir grup vardır. Yaş grupları içinde en büyük yeri tutan 5-9 yaş arası ise 481 bini aşmaktadır. Kabaca 1.150 bin civarında ilk-orta öğretim çağında çocuk bulunmaktadır.

- 19-29 yaş arası olanların oranı ise %24,9'dur. Bu açıdan bakıldığında 30 yaşından genç olan Suriyelilerin oranı %71'e yaklaşmaktadır. 3,5 milyonu aşkın Suriyeli içerisinde 50 yaşını aşan kişi oranı %7,7 dolayındadır.
- 19-29 yaş arası grubu fiziki olarak en güçlü bölümü ele alınacak olursa ve ülkemizdeki erkek Suriyeli ortalaması olan %53 üzerinden bakılırsa yaklaşık olarak 521 bin kişilik grup bulunmaktadır.
- Suriyeli mülteciler arasında çalışma çağına 1.865 bin kişi bulunmakla birlikte, kadın ve çocuk sayılarının düşülmesinden sonra çalışmaya müsait iş gücü nüfusu 1 milyonun üzerindedir. (1.048 bin).
- Ülkemizdeki sığınmacıların yalnızca %6'ı (216.000) 10 ilde sayıları 20'yi aşan¹¹ Konteyner kentlerde yaşamaktadır. Ancak Kamp dışında kalan sığınmacıların çoğunun derme çatma evlerde çoğunlukla üç-dört aile bir arada kaldıkları bilinmektedir.

Grafik 6. Suriyeli Sığınmacıların Yaş Dağılımı /10.5.2018

Kaynak: T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

11 G.Antep (5), Ş.Urfa (5), Hatay (4), Kilis (2) Osmaniye (2) K.Maraş, Adıyaman, Adana, Malatya, Mardin

2016 yılı sonu itibariyle kayıt altına alınan Suriyeli yabancıların **illere göre dağılımları** incelendiğinde ilk sırayı 559.562 kişi ile İstanbul ili, ikinci sırayı 475.916 ile Şanlıurfa ili ve üçüncü sırayı 444.216 ile Hatay ili almaktadır.

Kayıt altına alınan Suriyelilerin il nüfuslarına göre oranları incelendiğinde ise çok çarpıcı verilere ulaşmak mümkündür. Kilis ili nüfusunun neredeyse yarısı (her 100 Kilisli için 95,5 Suriyeli) Suriyeli olmuştur.

Yine sınır illerimiz olan Hatay'da her 4 kişiden 1'i (%28), Şanlıurfa'da yine 4 kişiden 1'i (%24), Gaziantep'te 5 kişiden 1'i (%19,1) Suriyelidir. Oranların farklılığı illerin kendi nüfuslarının büyüklüğünden kaynaklanmaktadır.

Tablo 5. Türkiye Geneli İllere Göre Suriyeli Sığınmacıların Dağılımı¹²

Şanlıurfa ve Hatay 450 bin dolayında, Gaziantep 385 binin üzerinde

İL	Suriyeli Sayısı	Nüfus	Suriyeli / İl Nüfusu %
Toplam	3.586.679	80.810.525	% 4.44
İstanbul	559.562	15.029.231	3.72
Şanlıurfa	475.916	1.985.753	23.97
Hatay	444.216	1.575.226	28.20
Gaziantep	384.290	2.005.515	19.16
Mersin	207.567	1.793.931	11.57
Adana	198.811	2.216.475	8.97
Bursa	146.456	2.936.803	4.99
İzmir	136.777	4.279.677	3.20
Kilis	130.221	136.319	95.53
Mardin	92.825	809.719	11.46

Kaynak: T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 17.05.2018 Göç Raporu

Suriyeli barındırmaktadır. Hatay'daki Suriyeli nüfusu Türkiye'nin 32 ilinin nüfusundan fazladır. İstanbul'daki Suriyeli sayısı tek başına 1 kent olsa Türkiye'nin 81 ili içinde 45. sıraya gelirdi.

12 Tablonun tamamı için bkz Ekler

İstanbul'da İlçelere Göre Suriyeli Sığınmacıların Dağılımı

İstanbul için Marmara Belediyeler Birliği tarafından yapılan bir araştırma daha detaylı sonuçları vermektedir. Göç İdaresinin raporuna göre Suriyeli nüfusunun yaklaşık 40 bin fazla tahmin edildiği Ocak 2017 tarihli rapora göre¹³;

- Türkiye'deki bütün sığınmacıların %16'sı oranında sığınmacı İstanbul'un 39 ilçesinde yaşamaktadır.
- Suriyeli sığınmacıların dağılımı ise oldukça belirgin biçimde Avrupa yakasında yoğunlaşmıştır. Toplam 478.850 Suriyelinin %86'sı (411.318) Avrupa yakasında, %14'ü ise (67.532) Anadolu yakasında bulunmaktadır.
- Mültecilerin ilçelere dağılımına bakıldığında hem Avrupa yakasında hem de İstanbul genelinde en fazla sayıda Suriyeli sığınmacı barındıran ilk 3 ilçe Küçükçekmece (38.278), Bağcılar (37.643) ve Sultangazi (31.426)'dir.
- Nüfusuna oranla en fazla Suriyeli sığınmacı barındıran ilk üç ilçe de yine Avrupa yakasında bulunan Zeytinburnu (%8,63), Arnavutköy (% 7,55) ve Başakşehir'dir (% 7,48).
- İstanbul Küçükçekmece, Bağcılar, Sultangazi, Fatih ve Esenyurt ilçelerinin her birinde bulunan Suriyeli sığınmacı sayısı 30 binin üzerindedir.
- Başakşehir, Zeytinburnu, Esenler, Sultanbeyli ve Avcılar'da ise sığınmacı sayısı 20 ile 30 bin arasında; Arnavutköy, Bahçelievler, Gaziosmanpaşa, Şişli, Ümraniye, Kağıthane, Güngören, Sancaktepe, Beyoğlu, Bayrampaşa ve Eyüp'te sığınmacı sayısı 10 bin ile 20 bin arasında; Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Pendik'teki sığınmacı sayıları ise 5 bin ile 10 bin aralığındadır.
- İstanbul'daki 10 ilçe belediyesinde sığınmacı sayısı 1.000 ile 3.000 arasında, 5 ilçe belediyesinde ise 1.000 kişinin altındadır.

13 Kopuştan Uyuma Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği / Doç. Dr. Murat Erdoğan

Tablo 6: İstanbul İlçelerindeki Suriyeli Sığınmacı Sayısı¹⁴

İlçe	İlçe Nüfusu	Suriyeli Sayısı	Sayısal Sıra	Suriyeli/ İlçe Nüfus %	Oransal Sıra
K.Çekmece	761.064	38.278	1	5,02	8
Bağcılar	757.162	37.643	2	4,97	9
Sultangazi	521.524	31.426	3	6,02	6
Fatih	419.345	30.747	4	7,33	4
Esenyurt	742.810	29.177	5	3,92	15
Başakşehir	353.311	26.424	6	7,48	3
Zeytinburnu	289.685	25.000	7	8,63	1
Esenler	459.983	22.678	8	4,93	10
Sultanbeyli	321.730	20.192	9	6,27	5
Avcılar	425.228	19.554	10	4,59	12

Kaynak: “Kopuştan Uyuma Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği” / Doç. Dr. Murat Erdoğan

3) Suriyeli Göçmenler Krizinde Yaklaşımlar Arası Fark

a) Avrupa'nın Yaklaşımı

Görmezden Gelme

Suriyeli göçmenler krizinde Avrupa'nın yaklaşımı Türkçemizde yeralan “*kokmaz-bulaşmaz*” tabiri ile özetlemek mümkündür. Daha önce Bosna Savaşı örneğinde görüldüğü gibi AB, yaşanan dramı kendisine dokunmadıkça görmezden gelmiştir. 2011'de başlayan iç savaş sürecinde milyonlarca Suriyeli Türkiye, Lübnan ve çevre ülkelere akın edince izlemekle yetinen ve 4 yıl boyunca, çözüm için hemen hiç sesini çıkartmayan AB, özellikle her geçen gün yüzlerce sığınmacı teknelerle Yunan adalarına ulaşmak için yola çıkınca ve Eylül 2015'de Avrupa'ya geçebilmek umuduyla kitleler halinde sığınmacı Edirne ve Kırklareli'nde sınır kapılarına doğru yürüyüşe geçtiğinde olayın vehametini anlamışlardır.

Başlangıçta bireysel önlemler almaya çalışan ancak Yunanistan ve Bulgaristan üzerinden gelen kaçaklara engel olamayan AB olayın şoku ile birbirine düşme noktasına gelmiştir. Yunanistan, İtalya, Bulgaristan, Sırbistan

14 Tablonun tamamı için bkz Ekler

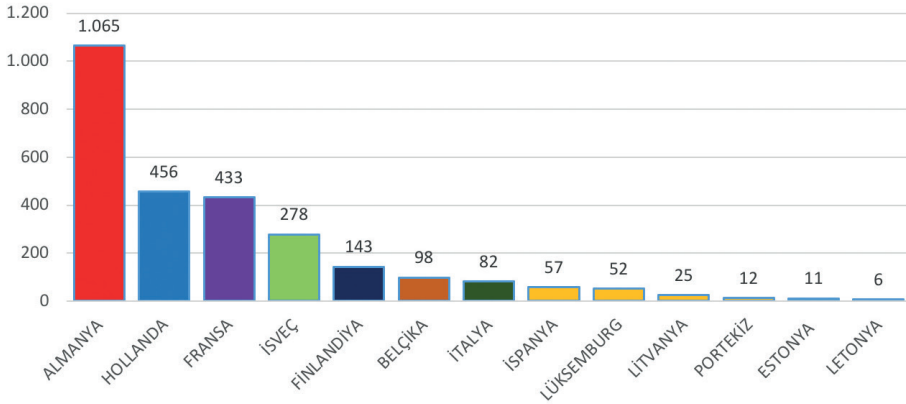
yalnız bırakıldıklarını sıkça dile getirmişler, Hırvatistan ve Macaristan Sırbistan'ı, İtalya Avusturya'yı suçlamıştır. Daha da önemlisi göçmen krizi AB'nin sınır güvenliğini sağlamadaki acizliğini ve ulusal menfaatler sözkonusu olduğunda oluşturulmaya çalışılan AB değerlerinin laftan öteye gidemediğini ortaya koymuştur. Bu dönemde Almanya, Avusturya ve Slovakya gibi Schengen alanında yer alan bazı AB üyesi ülkeler geçici sınır güvenlik önlemleri benimsemiş, Schengen sisteminden vazgeçilmesi tartışılmıştır.

AB'yi tehdit eden sorunun çözümü Türkiye ile imzalanan "Geri Kabul Anlaşması" olmuştur. 18 Mart 2016'da imzalanan anlaşma ile özetle Türkiye topraklarını kullanarak yasa dışı yollarla AB'ye geçen Suriyeli sığınmacıları 1-1 esasına göre geri alıp, aynı sayıda Suriyeliyi AB'ye gönderecek, Suriyeli olmayanları geri alacak, buna karşın. AB Suriyeliler için proje bazlı kullanılmak üzere 3 + 3 milyar Euro para verecek, Türk vatandaşlarına vize serbestisi tanıyacak, ve bazı müzakere başlıklarını açacaktır¹⁵.

- 15 http://www.orsam.org.tr/files/OA/74/18_sevenerdogan.pdf / Yrd Doç Seven Erdoğan
- 20 Mart 2016 tarihinden sonra Türkiye üzerinden Yunanistan'a yasal olmayan şekilde giden göçmenler, Türkiye'ye uluslararası hukuk kurallarına bağlı kalınarak ve masrafları AB tarafından karşılanarak iade edilecektir.
 - Yunan Adaları'ndan Türkiye'ye iade edilen her bir Suriyeli göçmen karşılığında Türkiye'de bulunan Suriyelilerden bir tanesi AB'ye yasal göçmen olarak kabul edilecektir.
 - Türkiye deniz ya da karayoluyla göçmenlerin yasal olmayan şekillerde AB ülkelerine geçişlerine engel olmak üzere gerekli önlemleri hem bireysel olarak hem de komşu AB üyesi ülkeler ve AB kurumları ile iş- birliği halinde alacaktır.
 - Türkiye'den AB'ye yasadışı yollarla göçler durduğunda ya da önemli ölçüde azaldığında, gönüllü bir insani kabul programı kurulacaktır.
 - Türkiye-AB vize serbestliği görüşmeleri hızlandırılarak, Türkiye tarafından tüm kriterlerin karşılanması durumunda Türkiye ve AB arasındaki vizeler en geç Haziran ayı sonu itibariyle kaldırılacaktır.
 - AB daha önceki dönemde Suriyeli mültecilere harcanmak üzere Türkiye'ye verilmesi kararlaştırılan 3 milyon Euroyu, süreci hızlandırarak Mart ayı sonu itibariyle iletcek ve Türkiye'ye ilave 3 milyon Euro daha yardımda bulunacaktır.
 - Türkiye ve AB arasındaki gümrük birliği ilişkisini gözden geçirmek üzere devam eden süreçten, taraflar memnun olduklarını beyan ederek, tamamlanması noktasında iradelerini ortaya koymuştur.
 - AB ve Türkiye, Türkiye ile yürütülen katılım müzakerelerinin yeniden canlandırılmasına yönelik iradelerini teyit ederek, Hollanda'nın dönem başkanlığı sırasında mali ve bütçesel hükümlere ilişkin 33. faslın açılması kararlaştırılmıştır.
 - Türkiye ve AB, Suriye'de insanların yaşam koşullarını geliştirmek ve özellikle Türkiye'ye yakın bölgede güvenli bir alan ortaya çıkarmak üzere ortak çaba sarf edecektir.

Bu anlaşmanın sonuçları AB açısından son derece olumlu, ülkemiz açısından ise olumsuz olmuştur. Anlaşma ile Avrupa'ya olan Suriyeli akını durma noktasına gelmiş, buna karşın Türk vatandaşlarına sağlanacak vize serbestisi ise terörle mücadele kanununda değişiklik yapılmaması bahanesine sığınarak uygulamaya konmamış, maddi yardımda verilen sözler tutulmamıştır.

Grafik 7. Geri Kabul Sonrası 2016 Sonuna Kadar 1'e 1 Çerçevelede AB'ye Verilen Sığınmacılar - Kişi

Göçmen Karşıtlığı

Dünyanın en zengin bloklarından olan AB'nin, gerçek anlamda bir değerler bütünlüğü olmadığı ortaya çıkmıştır. Ülkemizde 3,2 milyon, küçük Lübnan'da 1 milyon mülteci varken Avrupa kapılarına gelen 160 bin mülteciyi AB içinde belirli kotalar içinde dağıtamamıştır.

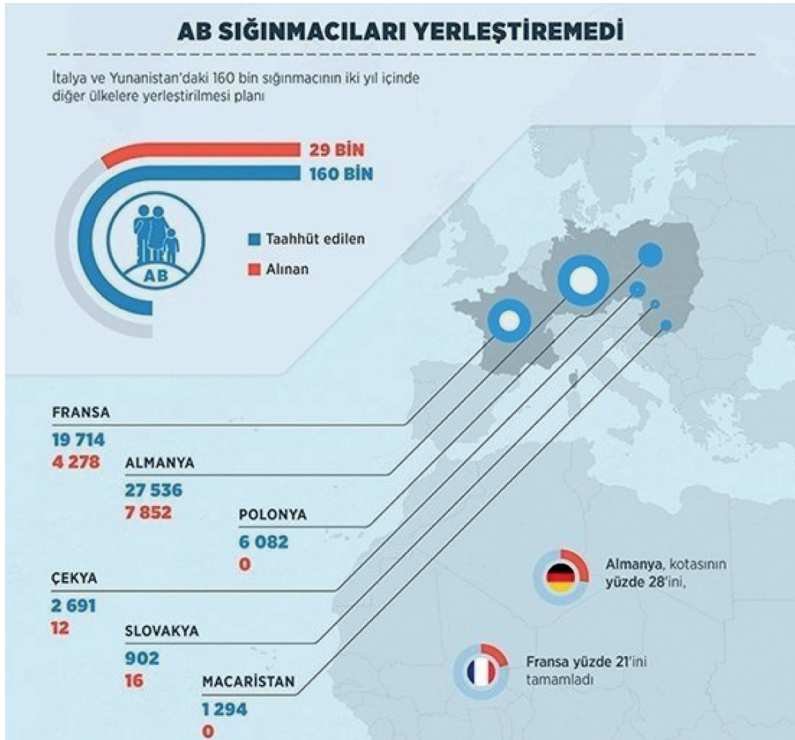
Slovakya, Macaristan, Çekya ve Romanya kota ile dağıtım kararına karşı çıkmış, hatta Slovakya ve Macaristan, Avrupa Adalet Divanına taşımıştır. Divanın kararın haklı olduğuna dair 5.9.2017 tarihli hükmüne karşın Polonya, Slovakya ve Macaristan sözkonusu hükmü tanımadığını açıklamıştır¹⁶.

Macaristan'ın 2 Ekim 2016'da "Avrupa Birliği'nin, Ulusal Meclisin bile onayı alınmadan Macaristan vatandaşı olmayan kişileri Macaristan'a

16 <http://aa.com.tr/tr/dunya/polonya-slovakya-ve-macaristandan-kota-kararina-tepki/902895?amp=1>

yerleştirmesine karar vermesini istiyor musunuz? şeklindeki sorusu ile gerçekleşen referandum usulen geçersiz – katılım asgari %50 olması gerekirken %43’de kalmıştır- olmakla birlikte %98 “Hayır” oyları yaklaşımı göstermesi açısından dikkat çekicidir.

26 Eylül 2015’den itibaren geçen 2 yıllık sürede 160 bin mülteçiden yalnızca 29 bini yerleştirilebilmiştir. Finlandiya, Litvanya, Malta ve İsveç dışında hiçbir AB ülkesi kendi kotasının yarısı kadar dahi mülteci almamıştır. Almanya 27.532 mülteçiden 7.852’sini (%28), Fransa 19.714 mülteçiden 4.278’ini (%21) alırken, 2691 mülteci alacağını taahhüt eden Çekya 12, 902 mülteci taahhüt eden Slovakya 16, 6092 taahhüt eden Polonya ve 1294 taahhüt eden Macaristan -0-, mülteci almışlardır¹⁷.

17 <https://www.takvim.com.tr/dunya/2017/09/26/ab-siginmacilari-yerlestiremedi-1506453319>

Göçmen krizi, İslamofobi ve DAEŞ'in eylemleri ile birlikte bunu fırsat olarak gören politikacıların yaşanan kaosu oya çevirmek çabaları sonucu AB'de yabancı düşmanlığı artmış aşırı sağ yükselmiştir. Hollanda'da Gerd Wilders, Fransa'da Marine Le Pen, Almanya'da da Almanya için Alternatif ve PEGIDA oy oranlarını büyük oranda artırmıştır. Birleşik Krallık'ın 23 Haziran 2016'da %52 oyla "Brexit" kararında göçmen krizi önemli etken olmuştur.

Almanya ve İsveç ile Finlandiya, Litvanya, Malta gibi 3-5 AB üyesi dışında hiçbir üye ülke bu konuda sorumluluk almamakta, mali destek vermemektedir. Bir yandan insan hakları ve demokrasi dersi verirken kapılarını mültecilere kapatmakta, şu anda bu yükün altına giren ülkelere ise kuru nasihatler verilmektedir.

b) Türkiye'nin Yaklaşımı

Yukarıda belirtildiği üzere Türkiye sığınmacıları deyim yerindeyse kucaklayan en önemli ülkedir. Rakamların da ortaya koyduğu gibi, birden ilk anda hiç hesapta olmayan AB üyesi Slovenya büyüklüğünde¹⁸ bir göç dalgası ile karşılaşmasına rağmen bu dalganın üstesinden gelebilmiştir. Sadece birkaç 100 sığınmacı için referandum planlayanların, sığınmacıları en kötü şartlarda gözetim altında tutanların, gazetecilerinin kamera önünde sığınmacı çelmelediği "uygarlık" kılını kıpırdatmaz iken Türkiye insanlık dersi vermiştir

Bunun da ötesinde neredeyse Suriyelilere pozitif ayırım söz konusudur. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmakta, öğrencileri üniversitelere sınavsız girmekte, Suriyelilere çalışma izni verilmekte ve tolerans gösterilmektedir. Suriyelilere karşı Avrupa'daki gibi ırkçı hareketler bir yana kayda değer bir olay bile olmamıştır. İç politikada muhalefet Hükümeti Suriye politikasının yanlış olduğu ve ülkemize göçmenlerin dolmasına, güvenlik sorunlarına ve yüksek maliyete neden olduğu kritikleri ile ağır eleştiriler getirmiş ancak Suriyeli sığınmacıların kendilerine yönelen bir eleştiri olmamıştır.

18 Slovenya nüfusu 2 milyondur

Sınır şehirlerimizde yaşayan nüfus yapısını bile değiştiren bu devasa toplumsal olayın ekonomik olumsuzlukları da olmuştur/olmaktadır. Doğrudan maliyetlerden evvel dolaylı maliyetleri ortaya koyan bir çalışma yoktur. Ancak fikir vermek açısından “*Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezinin Ocak 2015’de yayımlanan çalışması*” ilginç sonuçlar barındırmaktadır; 4 ilde hem yerel halkla, hem de sığınmacılarla yapılan anket sonuçlarına göre;

Urfa ve Hatay’da işlerini kaybedenlerin %16-18’i

Kilis ve Antep’te kaybedenlerin %6-8’i

neden olarak sığınmacıları göstermekte,

Ücretlerinde sığınmacılar yüzünden %26-50 düşüş yaşadığını belirtenler yüksek oranda.

Halkın yaklaşık yarısı gıda fiyatlarının %30-40 arası arttığını, %20’si ise artışın daha düşük düzeylerde gerçekleştiğini söylemekte,

Bu illerde enflasyon Türkiye ortalamasının %1,4 puan üzerinde. Örnek olarak Antep 2010 yılında enflasyon oranının yüksekliği açısından Türkiye 18. İken 2013’de 1. Sıraya çıkmış.

Bu illerde kiralar %50-100 arası artış göstermiş

Sağlık hizmetlerinin sunumunda yetersizlikler ve özel doktor ücretlerinde artışlar yaşanmış durumda

Bu maliyetlerin dışında güvenlik sorunlarının ve terörün içinde bulunduğumuz 2017’e kadar tırmanması çok önemli bir tehdit ve maliyet unsurudur. Çeşitli sebepler yanında (darbe girişimi, Almanya ve Rusya gerginlikleri) sığınmacıların yarattığı kaos ortamı da ülkemize olan turizm ve yabancı yatırım ilgisinin azalmasına neden olmuştur. Yalnızca 2016 yılında turizm gelir kaybı yıllık 3 milyar \$ düzeyindedir.

Bu dolaylı ve net olarak hesaplanamayan maliyetler dışında doğrudan yüklenen bedel de çok ağırdır. Hükümetin açıklamalarına göre sığınmacılar için yapılan toplam harcama bu güne kadar özel sektör ve gönüllü kuruluşlar katkıları ile birlikte 30 milyar doları bulmuştur. Bu bedel 6 sene için olduğuna göre senelik 5 milyar dolar civarındadır.

Türkiye bütçesi üzerine gelen bu yükün ne anlama geldiğini yine bütçemiz üzerinden anlamaya çalışırsak sığınmacılara ayrılan yıllık rakam, bu işle görevli AFAD'ı Türkiye'de en fazla bütçe kullanan 18. Kurum haline sokmuştur. Bu bütçe Çevre ve Şehircilik, Ekonomi, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Gümrük ve Ticaret, Bilim Sanayi ve Teknoloji, Gençlik ve Spor, Orman ve Su İşleri, Avrupa Birliği olmak üzere 8 Bakanlığın, Başbakanlığın, MİT'in bütçelerinin üzerinde. Son 4 yıl bütçe açığımız ortalama 8,7 milyar \$¹⁹ olduğuna göre, bütçe açığımızda sığınmacılar için yapılan harcamalar önemli yer tutmaktadır.

Daha somut örnekler vermek gerekirse, bugüne kadar insani ve ahlaki değerler açısından kaçınılması mümkün olmayan nedenlerle harcanmak zorunda kalınana para ile yaklaşık 20 milyar \$ maliyetli, 100 yıl ömrü ve geri dönüşü olan nükleer santralin 1,5 adedi, her biri 15-16 milyar \$ maliyetli İstanbul-İzmir Otoyolu Projesi ve Müşterek Taarruz Uçağı projelerinin ikisi birlikte, İstanbul'da 3. Havalimanından (10 milyar \$) 2 adet, 6 adet Marmaray (5 milyar \$), 19 adet Boğaz köprüsü (1,6 milyar \$), 23 adet Avrasya tüneli (1,3 milyar \$) yapılabilirdi. Oysa ülkemiz hemen yanı başına olan bu drama sırtını dönmemiş, çok yüksek bedeller ödemeyi göze alma "büyüklüğünü" tarihine yakışır şekilde ortaya koymuştur.

Madalyonun diğer yüzünde ise; Güneydoğu bölgesi başta olmak üzere birçok ilimizde iş gücü açığının azaldığını, ülkemizin büyüme oranının yüksekliğinde az da olsa etkileri olduğu, Suriyeli tüccar ve yatırımcılar sayesinde Ortadoğu ülkeleri ile ticaret ve yatırım ilişkisinin arttığını, Türkiye'de küçük işletmeler açarak üretim ve ticarete katkı sundukları söylenebilir.

İstanbul Ticaret Odası kayıtlarına göre 2018 yılı Mayıs ayı sonuna kadar kurulan Suriyeli şirket sayısı 5058 adettir.²⁰ 1989 yılından savaşın başladığı 2011 yılına kadar kurulan şirket sayısı ise yalnızca 72 olması dikkat çekicidir. 2011-2013 yılları arası sırasıyla 26, 49 ve 137 firma kuran

19 Hazine Müsteşarlığı

20 Kurulan firmaların %40'ın üzerinde olan bölümü Fatih, yaklaşık %16'sı da Esenyurt ilçelerindedir.

Suriyeli girişimcilerin bu tarihten sonra hızlanarak 2014 ve 2015’de 451 ve 878 firma kurdukları görülmektedir. 2016 yılında ilk kez 1000 barajını geçen Suriyeli firma sayısı (1007) 2017 yılını 1266 ile kapatmıştır. 2018 yılı ilk 5 ayında ise hemen hemen 2017 yılının tamamının yakalanmış olması (1236 firma) Suriyelilerin Türkiye’deki ekonomik yaşama en azından entegre olma çabalarının arttığını, girişimcilik iştahının bulunduğunu göstermektedir.

Ülkemizin yüklendiği maliyete karşın Birleşmiş Milletler ve AB’den sağlanan kaynaklar ise çok düşük boyutlardadır. BM’den yapılan yardımın toplam tutarı 2016 sonu itibariyle 600 milyon \$²¹ civarındadır. BM yardımlarına ilişkin bazı grafikler ekte sunulmaktadır. AB’nin ise 2,9 milyar Euro taahhütü üzerinden 9.6.2017 itibariyle sözleşmesi imzalanan tutar 1,6 milyar Euro ancak ödemesi gerçekleşen tutar 838 milyon Euro’dur. Yani 30 milyar \$ harcama karşılığı alınan destek ancak 1,5 milyar \$ düzeyindedir.

SONUÇ

Tarih boyunca büyük göç hareketleri her zaman “akış”da sapmalara neden olan, toplumsal yıkım ve ardından yeniden yapılanma şeklinde tezahür etmiş ender ama bir kadar önemli olaylardır. Türklerin Orta Asya’dan göçü, Kavimler Göçü, Yahudilerin göçü, Amerika’ya göç, Kölelik düzeni için Afrika’dan zorunlu göç, Dünya savaşları sonrası nüfus mübadelesi şeklindeki göç ilk akla gelen dönüm noktalarıdır. İklim şartlarının değişmesi, toprak ve doğa koşullarının yaşamaya izin vermemesi, istilacı ve sömürgecilerden kaçma ile savaş sonrası değişen yönetim ve nüfus yapısının dayatması göçlerin başta gelen nedenleridir. Bunun yanında savaş, doğa olayları gibi olağan üstü koşullar bulunmadığında da ortaya çıkan, daha iyi yaşam koşulları aramak amaçlı daha küçük boyutlu göç olayları her zaman sözkonusu olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında gelişmiş ülkelere doğru yaşanan beyin göçleri önemli bir olay olarak hafızalardadır. Yetiştirilmesi için büyük kaynak sağlanmış, ancak olanakların yeterli olmaması ve kaynakların tam olarak kullanılmaması nedeniyle vasıflı olan insan gücünün gelişmiş ülkelere göç

21 http://www.orsam.org.tr/files/OA/74/18_sevenerdogan.pdf / Yrd Doç Seven Erdoğan

etmesi, 1960 yıllarında Türkiye’de yaşanmış ve ülkemizin kalkınması bu durumdan son derece olumsuz etkilemiştir.

Ekonomik anlamda modernleşmede ilk akla gelenler ileri derecede sanayileşme, ileri teknoloji, gelişmiş bilim ve demokratik yönetim olarak özetlenebilir. Sosyal anlamda modernleşme ise; bireye önem veren, insan gücünü değerli kılan, insanın yetenek ve başarısına dayanan bir statüyü öngörmektedir. Bu imkanları sunan gelişmiş ülkelere yönelen göçle birlikte, gelişmiş ülke ekonomileri devamlı olarak büyümüş ve hala büyümelerini sürdürmektedirler.

Bu bir fasit daireye dönmektedir. Teknolojik yetersizlik, sermaye birikiminin azlığı, adaletsizlik, bireyi geliştirmeyen eğitim sistemi, bilgiye yatırım yapılmaması, gücün istismar edilmesi ve benzeri çok sayıda neden sosyo ekonomik gelişmeyi sınırlamakta, bu da sonuçta yoksulluğu ortaya çıkarmaktadır. İçinde bulunulan yoksulluğu bireysel olarak çözüme imkanı olmayan insanlar fırsatını buldukça göç etmekte, göç edilen yer çoğunlukla zenginleşirken, göç edilen fakir kalmaya devam etmektedir. –Ancak bu kontrollü, hazmedilebilir ve yaş, eğitim altyapısı sağlam bireylerin göçü halinde her zaman doğrudur- Ve bu döngü sürmektedir.

Diğer taraftan ülkenin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanmayan nedenlerle de göçler ortaya çıkabilmektedir. Tarih küresel güç politikası çerçevesinde güçlü olanın güçsüz olanı ezerek imkanlarını ele geçirmeye çalışması örnekleri ile doludur. Peru’nun gümüşü, Çin’in ipekleri, Afrika’nın kerestesi, altını, işgücü, Ruhr bölgesinin, Ukrayna’nın kömürü nasıl bir dönem hedef oldu ise çağımızda da “petrol” öyledir.

Ülkemiz konumu itibariyle eşsiz çekici ve o oranda da sorunlu bir coğrafyaya komşudur. Doğal kaynak zenginini Doğu ile (genellikle!) sömürgeci Batı arasında köprüdür. Dünya enerji kaynaklarının %72’si hemen sınırlarımız sonrasında yer almaktadır. Üstüne tarih boyunca ihtilaf ve savaş nedenlerinden biri olan semavi 3 dinin de bir arada bulunduğu topraklar bölgemizdedir.

Bu noktada mutlaka altı çizilmesi gereken bir husus da 100 yıl önce Osmanlıya dayatılan bir oyunun yeniden sahnelenme çabalarıdır. 1990’ların

başından başlayarak adım adım geline süreçte ABD'nin işgali ile Irak fiilen 3 parçaya bölünmüş durumdadır. Son olarak 25 Eylül 2017 tarihinde İsrail dışında kimsenin en azından açık destek vermediği Kuzey Irak'ta – tarih boyunca Kürtlerin hiçbir zaman yoğun olarak yaşamadığı Kerkük de dahil - bağımsızlık referandumu gerçekleştirilmiştir. Suriye'de DAESH ile mücadele bahanesiyle Kürtlerin temsilcisi olamayacak PYD terör örgütüne alan açılmaya çalışılması ile ülkemizde PKK'nın 33 yıldır dış destek göyerek terörü sürdürebilmesinin amacı belli olmuştur. Kukla bir “Kürt Devleti”nin kurulması...

Tüm bu sorun altyapısı bir araya gelince büyük göç hareketlerinin güzergahı da ülkemizden geçmektedir. Türkiye, bulunduğu coğrafyanın sorunlu olmasına rağmen demokratik kurumlarıyla, güçlenen demokrasisi ile göç ve sığınma konusunda bulunduğu coğrafyada önemli rol oynamakta ve kendisi bizzat hedef ülke olduğu gibi, nihai hedef için geçiş noktası da olabilmektedir.

Ülkemizin “ölümden kaçan” insanlara kucak açmak konusunda gösterdiği alicenaplık her türlü takdirin üzerindedir. 1492'de İspanya'dan kovulan Yahudilere de, Saddam'ın zulmünden kaçan Kürtlere de, Esat'dan veya DAESH'den kaçan Suriyelilere de kucak açan bir ulus olmak insanlık adına olumludur.

Öte yandan zengin Avrupa ile bu topraklarda bu kadar karışıklık çıkararak göç olayının başlamasına zemin hazırlayan küresel güçlerin yaklaşımları ise utanç vericidir. Her zaman “insan hakları, demokrasi, insanca yaşam” ve benzeri kavramları dile getirenlerin ekonomik-sosyal en küçük tehlike kendilerine yöneldiğinde verdikleri tepki şaşkınlık vermektedir.

Zengin ile fakir arasında uçurum azaltılmadıkça, insanlara kendi ülkelerinde uygun yaşam koşulları, iş, aş sağlanmadıkça ve “petrol” sahibi bölge halkları ve yönetimler bir araya gelip kenetlenmedikçe maalesef göç hareketlerinin önlenmesi mümkün değildir.

EKLER

Ek 1: Suriye’de Son Durum

1) Fırat Kalkanı Harekatı²² (Harita 6 Ekim 2017 itibariyledir)

Türkiye 24 Ağustos 2016-24 Şubat 2017 arasında sürdürdüğü Fırat Kalkanı harekatı ile terör koridoru oluşturulmasına karşı ilk hançeri saplamış, 6 Ekim 2017’de de bu kere İdlib’e başlatılan ve Rusya ile ortak planlanan harekat ile Irak yanında, Suriye’nin toprak bütünlüğünün korunmasında da kararlılığını göstermiştir. İdlib’e harekatın yapılmaması halinde 1 milyona varan yeni bir sığınmacı akınının olabileceği askeri kaynaklar tarafından dile getirilmektedir. Aksine Türkiye, IŞİD ve PKK/PYD unsurlarından temizlenen bölgelerde de facto güvenli bölge oluşturma çalışmaları içerisinde. Bu bölgelere sığınmacıların geri gönderilmesi önemli bir çözüm olarak değerlendirilmektedir.

2) Zeytin Dalı Harekatı

Türkiye sınırlarının hemen yanı başında ABD destekli, PKK terör örgütünün Suriye uzantısı PYD’den oluşan bir kuvveti tehdit olarak gördüğünü

22 <https://3A%2Fwww.internethaber.com%2Fsuriye-savas-haritasi-rusyadan-son-ra-halep-lazkiye-ve-dera-1575461h.htm&psig=AOvVaw0CjGxRwPzkWHD61-uKzQrCw&ust=1507899837568765>

açıklamıştı. Tüm bunlara rağmen ABD tarafından sınır güvenliği kapsamında çoğunluğu PYD’li 30 bin kişilik bir kuvvet oluşturulacağını kamuoyu gündemine taşınmasıyla tehditin boyutlarının daha da büyüyeceğinin anlaşılması üzerine, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) 20 Ocak 2018’de YPG kontrolünde kalan Afrin bölgesinin de teröristlerden temizlenmesi amacıyla benzeri hava operasyonlarında pek görülmeyen bir ölçüde 72 savaş uçağının katılımıyla terör unsurlarının bombalaması ile “Zeytin Dalı Harekatı”nı başlattığını duyurdu.

Operasyon kapsamında birçoğu Türkiye’nin eğittiği gruplardan oluşan ve 25 bin kişilik gücü olduğu söylenen “Özgür Suriye Ordusu” Türkiye ile birlikte hareket etmiştir. Harekatın sonucunda; Türkiye sınırlarını her tür tehditten uzak tutma konusunda blöf yapmadığını ve kararlılığını bir kez daha ortaya koymuştur. Bölgede suni oluşumlara gitme planlarına kesin darbe indirilmiştir. Etkisiz hale getirilen terörist sayısı 4500 dolayındadır.

Suriye’de rejimin, ve diğer uluslararası güçlerin giriştiği hareketlardaki gibi sivil katliamlarının yaşanmadığı, kentlerin dümdüz edilmediği sadece terör unsurlarının hedef alındığı görülmüştür. Bölge halkının güveni ve desteği kazanılmıştır²³.

23 <https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/zeytin-dali-harekatı-kazananlar-ve-kaybedenler/1093919>

Afrin kent merkezinin sanılanın aksine çok kısa süre içinde düşmesi ile sadece 58 günde (18 Mart 2018 hareket sonu) operasyon başarı ile tamamlandı. Böylece ABD destekli PKK/PYD'nin gücünün çok ötesinde abartıldığı TSK'nın askeri operasyonlarda dünyanın en etkili ordularından olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Son Harita gelişmeleri net olarak ortaya koymaktadır. Yeşil olarak gözüken İdlib bölgesi rejim karşıtı muhaliflerin elinde olup ülkemiz için tehdit oluşturmamaktadır. Sınırlarımızın hemen altında yer alan ve PYD tarafından kontrol edilen Kobani dışında kalan diğer bölgeye önce Fırat Kalkanı ile girilmiş, sonrasında da kalan tek yer olan Afrin Zeytin Dalı hareketi ile temizlenmiştir.

Harekatın önemli bir unsuru da Türkiye'nin hemen altındaki terör koridorunun birleşerek büyümesi bir yana, Akdeniz'e ulaşmasına izin vermemiş olmasıdır.

Ek 2: Türkiye Geneli İllere Göre Suriyeli Sığınmacıların Dağılımı

	İLLER	Kayıt Edilen Suriyeli	Nüfus	Suriyeli İl Nüfusu %
	TOPLAM	3.586.679	80.810.525	
1	İSTANBUL	559.562	15.029.231	3.72%
2	ŞANLIURFA	475.916	1.985.753	23.97%
3	HATAY	444.216	1.575.226	28.20%
4	GAZİANTEP	384.290	2.005.515	19.16%
5	MERSİN	207.567	1.793.931	11.57%
6	ADANA	198.811	2.216.475	8.97%
7	BURSA	146.456	2.936.803	4.99%
8	İZMİR	136.777	4.279.677	3.20%
9	KİLİS	130.221	136.319	95.53%
10	KONYA	106.456	2.180.149	4.88%
11	KAHRAMANMARAŞ	100.257	1.127.623	8.89%
12	ANKARA	98.280	5.445.026	1.80%
13	MARDİN	92.825	809.719	11.46%
14	KAYSERİ	74.106	1.376.722	5.38%
15	OSMANİYE	54.492	527.724	10.33%
16	KOCAELİ	43.217	1.883.270	2.29%
17	DİYARBAKIR	32.813	1.699.901	1.93%
18	ADİYAMAN	29.548	615.076	4.80%
19	MALATYA	25.860	786.676	3.29%
20	BATMAN	21.181	585.252	3.62%
21	ŞIRNAK	14.823	503.236	2.95%
22	SAKARYA	13.589	990.214	1.37%
23	MUĞLA	13.397	938.751	1.43%
24	DENİZLİ	11.895	1.018.735	1.17%
25	MANİSA	11.888	1.413.041	0.84%
26	ELAZIĞ	11.282	583.671	1.93%
27	AYDIN	11.167	1.080.839	1.03%
28	TEKİRDAĞ	10.316	1.005.463	1.03%
29	BURDUR	8.761	264.779	3.31%
30	NEVŞEHİR	8.755	292.365	2.99%
31	HAKKARİ	8.126	275.761	2.95%
32	ISPARTA	7.192	433.830	1.66%
33	EDİRNE	6.536	406.855	1.61%
34	AFYONKARAHİSAR	6.027	715.693	0.84%
35	SAMSUN	5.868	1.312.990	0.45%
36	ÇANAKKALE	5.035	530.417	0.95%
37	NİĞDE	4.864	352.727	1.38%
38	SİİRT	4.516	324.394	1.39%
39	YOZGAT	4.472	418.650	1.07%
40	SİVAS	4.376	621.301	0.70%

41	BALIKESİR	4.309	1.204.824	0.36%
42	ESKİŞEHİR	4.149	860.620	0.48%
43	YALOVA	3.844	251.203	1.53%
44	TRABZON	3.073	786.326	0.39%
45	VAN	2.891	1.106.891	0.26%
46	ÇORUM	2.780	528.422	0.53%
47	AKSARAY	2.652	402.404	0.66%
48	UŞAK	2.513	364.971	0.69%
49	KIRKLARELİ	2.416	356.050	0.68%
50	BOLU	2.072	303.184	0.68%
51	MUŞ	1.402	404.544	0.35%
52	KASTAMONU	1.384	372.373	0.37%
53	DÜZCE	1.373	377.610	0.36%
54	KIRIKKALE	1.288	278.749	0.46%
55	KIRŞEHİR	1.255	234.529	0.54%
56	AĞRI	1.141	536.285	0.21%
57	TOKAT	1.103	602.086	0.18%
58	ERZURUM	1.034	760.476	0.14%
59	BİNGÖL	950	273.354	0.35%
60	BİTLİS	938	341.474	0.27%
61	RİZE	908	331.041	0.27%
62	ANTALYA	853	2.364.396	0.04%
63	ORDU	826	742.341	0.11%
64	KÜTAHYA	767	572.256	0.13%
65	KARABÜK	759	244.453	0.31%
66	KARAMAN	696	246.672	0.28%
67	BİLECİK	664	221.693	0.30%
68	AMASYA	578	329.888	0.18%
69	ÇANKIRI	522	186.074	0.28%
70	ZONGULDAK	464	596.892	0.08%
71	KARS	220	287.654	0.08%
72	GİRESUN	179	437.393	0.04%
73	ERZİNCAN	170	231.511	0.07%
74	ARDAHAN	161	97.096	0.17%
75	İĞDIR	131	194.775	0.07%
76	SİNOP	115	207.427	0.06%
77	GÜMÜŞHANE	92	170.173	0.05%
78	TUNCELİ	88	82.498	0.11%
79	BARTIN	81	193.577	0.04%
80	ARTVİN	60	166.143	0.04%
81	BAYBURT	42	80.417	0.05%

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 17.05.2018
Göç Raporu

Ek 3: İstanbul İlçelerindeki Suriyeli Sığınmacı Sayısı

İlçe	İlçe Nüfusu	Suriyeli Sayısı	Sayısal Sıra	Suriyeli/ İlçeNüfus %	Oransal Sıra
K.Çekmece	761.064	38.278	1	5,02	8
Bağcılar	757.162	37.643	2	4,97	9
Sultangazi	521.524	31.426	3	6,02	6
Fatih	419.345	30.747	4	7,33	4
Esenyurt	742.810	29.177	5	3,92	15
Başakşehir	353.311	26.424	6	7,48	3
Zeytinburnu	289.685	25.000	7	8,63	1
Esenler	459.983	22.678	8	4,93	10
Sultanbeyli	321.730	20.192	9	6,27	5
Avcılar	425.228	19.554	10	4,59	12
Arnavutköy	236.222	17.838	11	7,55	2
Bahçelievler	602.040	17.710	12	2,94	19
G.Osmanpaşa	501.546	17.709	13	3,53	16
Şişli	274.017	15.269	14	5,57	7
Ümraniye	688.347	14.858	15	2,15	23
Kağıthane	437.942	14.216	16	3,24	18
Güngören	302.066	12.727	17	4,21	13
Sancaktepe	354.882	12.072	18	3,41	17
Beyoğlu	242.250	11.841	19	4,88	11
Bayrampaşa	272.374	11.004	20	4,04	14
Eyüp	375.409	10.779	21	2,87	20
Beylikdüzü	279.999	6.728	22	2,4	21
B.Çekmece	231.064	5.555	23	2,4	21
Pendik	681.736	4.951	24	0,72	30
Tuzla	234.372	2.794	25	1,19	25
Silivri	165.084	2.375	26	1,43	23
Çekmeköy	231.818	2.309	27	0,99	27
Maltepe	487.337	2.230	28	0,45	34
Bakırköy	223.248	2.191	29	0,98	28
Üsküdar	540.617	1.987	30	0,36	35
Beykoz	249.727	1.947	31	0,77	29
Kartal	457.552	1.773	32	0,38	36
Sarıyer	344.159	1.754	33	0,5	32
Ataşehir	419.368	1.436	34	0,03	39
Kadıköy	469.954	650	35	0,13	37
Çatalca	67.329	428	36	0,63	31
Beşiktaş	190.033	277	37	0,14	38
Adalar	15.623	167	38	1,06	26
Şile	334.477	166	39	0,49	33

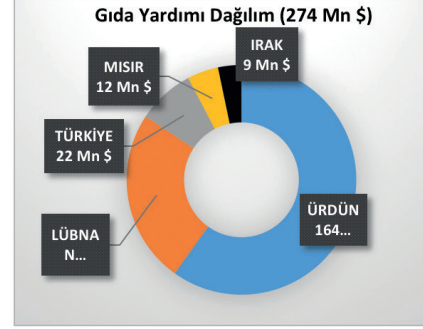
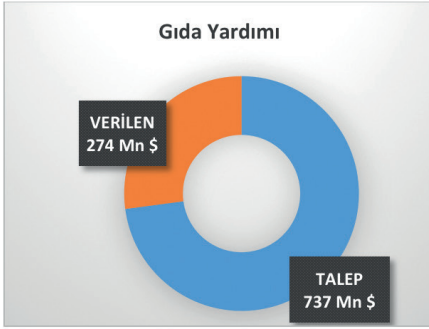
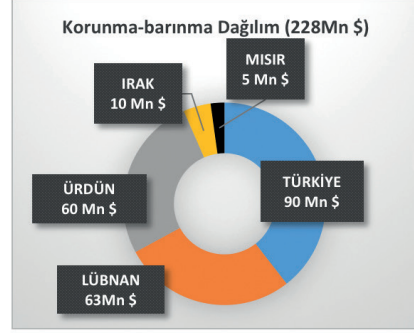
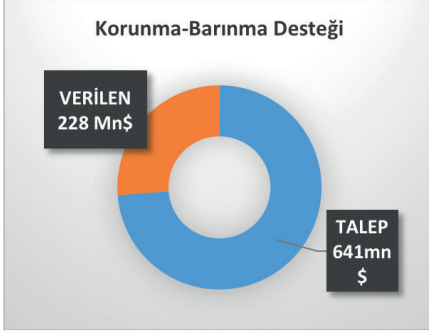
Kaynak: "Kopuştan Uyuma Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi:

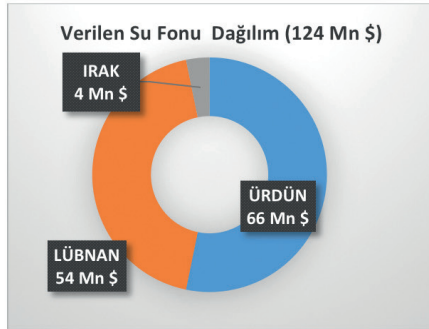
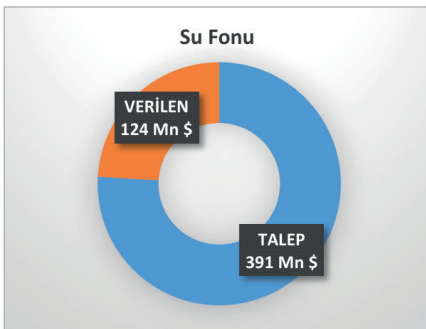
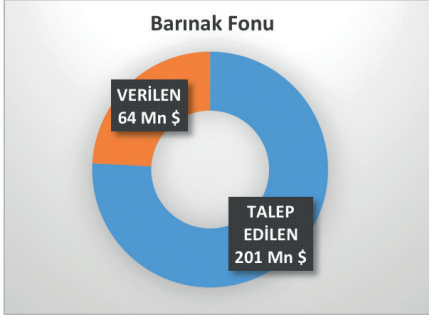
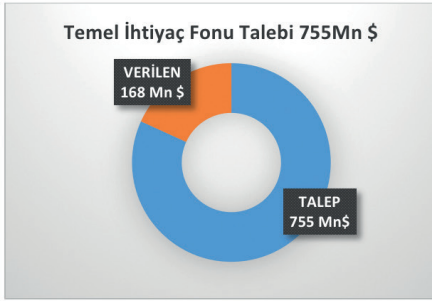
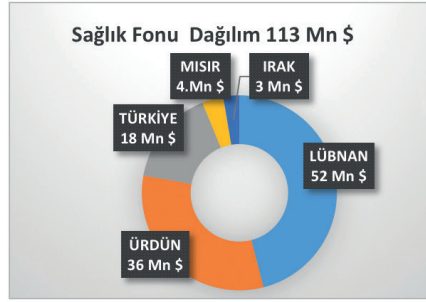
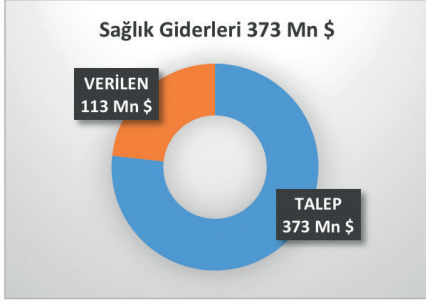
**Ek 4: İstanbul'da Kurulan Suriyeli Şirketlerin İlçelere Dağılımı
Adet/Ekim 2018 İtibariyle Kümülatif**

İLÇE	SAYI	İLÇE	SAYI
FATİH	2064	KADIKÖY	34
ESENYURT	849	BEŞİKTAŞ	33
BAŞAKŞEHİR	443	GAZİOSMANPAŞA	33
ZEYTİNBURNU	373	SARIYER	32
ŞİŞLİ	369	SULTANGAZİ	32
AVCILAR	228	ÜSKÜDAR	26
BAĞCILAR	181	ARNAVUTKÖY	21
BEYLİKDÜZÜ	175	PENDİK	18
BEYOĞLU	173	MALTEPE	16
BAHÇELİEVLER	157	SULTANBEYLİ	15
ESENLER	148	SİLİVRİ	14
BAKIRKÖY	138	TUZLA	14
KÜÇÜKÇEKMECE	135	SANCAKTEPE	12
GÜNGÖREN	134	KARTAL	11
BÜYÜKÇEKMECE	122	BEYKOZ	6
EYÜPSULTAN	116	ÇEKMEKÖY	4
BAYRAMPAŞA	114	ADALAR	2
KAĞITHANE	106	ÇATALCA	2
ÜMRANİYE	40	ŞİLE	1
ATAŞEHİR	36	TOPLAM	6427

Kaynak: İstanbul Ticaret Odası

Ek 5: BM Tarafından Suriyeli Sığınmacılar İçin Gerçekleştirilen İnsani Yardımlar İçin Ayrılan Fon ve Verilen Tutarlar (Haziran 2017)

Kaynak: T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2016/2016 Göç Raporu

Ek 6: Suriyeli Krizi! İle İlgili Gazete Haberleri**(3 Ekm 2017)****İsviçre ilk defa Suriyeli sığınmacı aldı**

<http://www.hurriyet.com.tr/isvicre-ilk-defa-suriyeli-siginmaci-aldi-40238717>

İsviçre hükümeti, Avrupa Birliği (AB) yeniden yerleştirme programı kapsamında ilk defa Yunanistan'da bulunan 30 Suriyeli sığınmacıya kapısını açtı. İsviçre hükümeti, 2015'te 3 bin sığınmacıyı kabul edeceğini açıklamıştı. AB ile üye ülkeler arasında anlaşmaya varılan Yunanistan ve İtalya'daki sığınmacıların diğer Avrupa ülkelerine yerleştirme planının sadece % 3 oranında gerçekleştiği..

<http://www.star.com.tr/dunya/isvicre-multeciler-icin-referanduma-gidiyor-haber-1211908/>

(29 Eyl 2017)**Estonyalı milliyetçilerden AB'nin sığınmacı kotasına protesto**

www.memleket.com.tr > GÜNDEM

AB sığınmacı kotası kapsamında Estonya'ya bugüne kadar yalnızca 80 ... İki

(7 Eyl 2017)**Polonya AB gerilimi sürüyor: O kararı uygulamıyoruz - Son Dakika ...**

www.hurriyet.com.tr > Dünya

Adalet Divanı AB'nin kota kararının arkasında durdu - Dünya Haberleri

www.milliyet.com.tr > Haber

Avrupa Adalet Divanı, Avrupa Birliği'nin (AB), sığınmacıların üye ülkeler arasında zorunlu dağıtımını öngören kota sistemine uyulması ...

(4 Tem 2017)**İtalya ile diğer AB ülkeleri arasında göç krizi**

<http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-40496710>

Avrupa Birliği'ni göç konusunda kendisini yalnız bırakmakla suçlayan İtalya, diğer Avrupa ülkelerinden destek arayışına karşılık alamıyor. Akdeniz üzerinden Avrupa'ya kaçarken kurtarılan göçmenlerin yalnızca İtalyan

limanlarına getirilmesine karşı çıkan ve limanlarını kapama tehdidinde bulunan Roma yönetimi, İspanya ve Fransa'ya yaptığı "siz de limanlarınızı açın" çağrısına olumsuz yanıt aldı. İtalya'nın kuzey komşusu Avusturya da göçmen geçişlerini önlemek için sınıra asker konuşlandırılacağını açıkladı Avusturya'nın Roma Büyükelçisi İtalya Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldı.

(3 Şub 2017)

Avrupa Birliği'nden Malta'da göçmen zirvesi

<http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-38854131>

(AB) devlet ve hükümet başkanları Malta'nın başkenti La Valletta'da yaptığı toplantıda Akdeniz'deki mülteci sorununu aşmak için 10 maddelik bir plan üzerinde uzlaşmaya vardı; Kuzey Afrika'da transit geçiş ülkelerinden Libya'ya desteğin artırılmasını hedefleyen planda bu ülkedeki sahil koruma birimlerine eğitim ve teçhizat konusunda desteklenmesi, Libya'da göçmenleri kabul edecek güvenli merkezlerin kurulması ve göçmenlerin gönüllü olarak kendi memleketlerine geri dönmelerini sağlayacak projelere destek sağlanması, Libya ve komşu ülkeler arasındaki sınırların daha iyi denetlenmesi öngörüldü. "Libya ile Türkiye benzeri işbirliğine ihtiyacımız var"

(12 Şub 2016)

Finlandiya'daki sığınmacılar dönmek istiyor | AVRUPA | DW | 12.02 ...

www.dw.com/tr/finlandiyadaki-siginmacilar-donmek-istiyor/a-19044834

Finlandiya'da binlerce sığınmacı iltica başvurularını geri çekti. Çoğu Iraklı sığınmacı "hayal kırıklığı" yaşadıklarını belirterek, ülkelerine dönmek ...

(15 Oca 2016)

İsviçre sığınmacılar için referanduma gidiyor | NTV

www.ntv.com.tr > Haber > Dünya Haberleri

((23 Eyl 2015)

AB liderleri mülteciler için toplanıyor

<http://www.dw.com/tr/ab-liderleri-m%C3%BClteciler-i%C3%A7in-toplan%C4%B1yor/a-18731156>

Avrupa Birliği (AB) devlet ve hükümet başkanları, sığınmacı krizini görüşmek üzere bugün Brüksel’de bir araya geliyor.

Sığınmacılar direniyor: Gitmiyoruz

<http://www.dw.com/tr/s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar-direniyor-gitmiyoruz/a-18730848>

Türkiye’nin Yunanistan ve Bulgaristan sınırı yakınında bekleyen yüzlerce Suriyeli sığınmacı bir haftadır süren bekleyişlerini inatla sürdürüyor. Geçmelerine izin verilmezse, ölümleri pahasına, deniz yoluyla Avrupa’ya gideceklerini söylüyorlar. Ortak söylemleri, “Geri dönme şansımız yok”. Yüzler, hatta binlerce kilometre yol kat edip geldikleri Edirne’de, Yunanistan’a açılan en yakın sınır kapısı Poyrazköy’e yalnızca 8 kilometre uzaklıktalar sonuçta.

(22 Eyl 2015)

‘Avrupa yüzleşmek zorunda’

<http://www.dw.com/tr/avrupa-y%C3%BCzle%C5%9Fmek-zorunda/a-18730882>

Alman gazetelerinde sığınmacı krizi, Suriye’nin durumu ve Volkswagen şirketindeki manipülasyon skandalına ilişkin değerlendirmeler öne çıkıyor.

Gözler Türkiye’de

<http://www.dw.com/tr/g%C3%B6zler-t%C3%BCrkiyede/a-18729942>

AB liderler zirvesinde sığınmacı krizi konusunda Türkiye ile işbirliğinin öne çıkması beklenirken, AB Komisyonu’nun da çarşamba günü Türkiye’ye ‘milyarlık yardım’ görüşeceği bildirildi.

Avrupa’yı daha büyük göç hareketleri bekliyor

<http://www.dw.com/tr/avrupay%C4%B1-daha-b%C3%BCy%C3%BCk-g%C3%B6ç-hareketleri-bekliyor/a-18729556>

OECD, üyelerine göç politikalarını koordine etmelerini salık veriyor. Teşkilatın göç hareketlerini konu alan raporunda milyonlarca yabancının Avrupa’ya göç etmek istediğine dikkat çekiliyor.

‘Sığınmacıları Merkel çağırıyor’

<http://www.dw.com/tr/s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar%C4%B1-merkel-%C3%A7a%C4%9F%C4%B1rd%C4%B1/a-18729539>

Sığınmacı akınıyla mücadele eden ülkelerin başında gelen Hırvatistan’ın lideri Kolinda Grabar-Kitarovic, Almanya Başbakanı Angela Merkel’i eleştirdi.

Sırbistan AB’ye ulti matom verdi

<http://www.dw.com/tr/s%C4%B1rbistan-abye-%C3%BCltimatom-verdi/a-18729372>

Hırvatistan, devam eden sığınmacı akını üzerine Sırbistan’la 7 sınır kapısını kapattı. Sırbistan, Avrupa Birliği ve Hırvatistan’ı sınırları açması için ulti matom verdi. Hırvatistan İçişleri Bakanı Ranko Ostojic, “Sırbistan on binlerce sığınmacıyı sınırımıza yığmaya son verirse kapıları yeniden açacağız” açıklamasında bulunmuştu.

Macaristan sığınmacılara karşı orduyu devreye sokuyor

<http://www.dw.com/tr/macaristan-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lara-kar%C5%9F%C4%B1-orduyu-devreye-sokuyor/a-18728656>

Sığınmacı krizinde askeri birliklere müdahale yetkisi veren tezkere Macar Parlamentosu’nda kabul ...

Finlandiya Başbakanı Sipilä Berlin’e geliyor

<http://www.dw.com/tr/finlandiya-ba%C5%9Fbakan%C4%B1-sipil%C3%A4-berline-geliyor/a-18728616>

Finlandiya Başbakanı Juha Sipilä bugün Berlin’i ziyaret ediyor. Sipilä’nin Almanya Başbakanı Angela Merkel ile yapacağı görüşmede sığınmacı krizinin öne çıkması bekleniyor.

AB iç işleri bakanları sığınmacılar için toplanıyor

<http://www.dw.com/tr/ab-i%C3%A7i%C5%9Fleri-bakanlar%C4%B1-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar-i%C3%A7in-toplan%C4%B1yor/a-18728607>

AB içişleri bakanları, sığınmacı krizini görüşmek üzere bugün Brüksel’de bir araya geliyor.

(21 Eylül 2015)

‘Avrupa’nın iki sorunu: Mülteciler ve Yunanistan’

<http://www.dw.com/tr/avrupan%C4%B1n-iki-sorunu-m%C3%BClteciler-ve-yunanistan/a-18728408>

Alman basını mülteci krizi ile Yunanistan’da Syriza’nın yine zafer kazanmasıyla ilgili yorumlara ağırlık veriyor.

Merkel: ‘Avrupa ve ABD çok sığınmacı alabilir’

<http://www.dw.com/tr/merkel-avrupa-ve-abd-%C3%A7ok-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1-alabilir/a-18728263>

Almanya Başbakanı Angela Merkel sığınmacılar konusunda yaşanan krizin üstesinden gelinebilmesi için ABD’den destek talep etti.

AB mülteci krizine çözüm arıyor

<http://www.dw.com/tr/ab-m%C3%BClteci-krizine-%C3%A7%C3%B6z%C3%BCm-ar%C4%B1yor/a-18728112>

AB mülteci krizinde yaşanan gerginliğin ardından ortak bir tutum belirlemeye çalışıyor. AB Komisyonu’ nun mültecilerin dağıtılmasını öngördüğü bağlayıcı kota sisteminden vazgeçilmesi gündemde

Orban’ın partisi oylarını artırdı

<http://www.dw.com/tr/orban%C4%B1n-partisi-oylar%C4%B1n%C4%B1-art%C4%B1rd%C4%B1/a-18727418>

Macaristan Başbakanı Viktor Orban’ın merkez sağ partisi Genç Demokratlar (Fidesz), sığınmacılara yönelik sert politikaları nedeniyle puan topladı.

Türkiye’de sığınmacılara müdahale

<http://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiyede-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lara-m%C3%BCdahale/a-18727107>

İstanbul’dan Edirne’ye doğru yürümek isteyen Suriyeli sığınmacılara

çevik kuvvet müdahale etti. Polis kordonunu geçmeye çalışan gruptan bazılarının gözaltına alındığı bildirildi.

Doğu Avrupalı dışişleri bakanları sığınmacılar için toplanıyor

<http://www.dw.com/tr/do%C4%9Fu-avrupal%C4%B1-d%C4%B1%C5%9Fi%C5%9Fleri-bakanlar%C4%B1-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar-i%C3%A7in-toplan%C4%B1yor/a-18726312>

‘Visegrad Grubu’ olarak bilinen Polonya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan’ın dışişleri bakanları sığınmacı krizini görüşmek üzere bugün Prag’da bir araya geliyor.

(20 Eylül 2015)

Tel örgüler sığınmacıları durdurmadı.

<http://www.dw.com/tr/tel-%C3%B6rg%C3%BCler-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar%C4%B1-durdurmad%C4%B1/a-18725522>

D. Avrupa ülkelerinde alınan tüm önlemlere rağmen hafta sonu 13 bin sığınmacı daha Avusturya’ya ulaştı. Alman polisi bin 300’den fazla kişinin de Almanya’ya geldiğini açıkladı. Sınırlarına tel örgü çeken Macaristan, gelen sığınmacıları otobüslerle Avusturya sınırına taşıyıp bırakıyor. Macaristan’ın uluslararası tepkilerin ardından Röske sınır kapısını da pazar günü yeniden açtığı belirtiliyor.

Avusturya Başbakanı Werner Faymann ve Almanya Başbakan Yardımcısı Sigmar Gabriel, Suriyeli sığınmacılar için uluslararası topluma çağrıda bulunarak 5 milyar euroya ihtiyaç olduğunu belirttiler.

Mülteci barınağı kundaklandı

<http://www.dw.com/tr/m%C3%BClteci-bar%C4%B1na%C4%9F%C4%B1-kundakland%C4%B1/a-18725347>

Almanya’nın Baden Württemberg eyaletinde bir mülteci barınağı kundaklandı. Şiddet eylemine tepki gösteren Adalet Bakanı Heiko Maas, bunun topluma yapılmış bir saldırı olduğunu ifade etti.

(19 Eyl 2015)

Finlandiya sınır kontrollerine başladı

<http://www.dw.com/tr/finlandiya-s%C4%B1n%C4%B1r-kontrollerine-ba%C5%9Fad%C4%B1/a-18724585>

Sınır kontrollerine başlayan Avrupa Birliği ülkelerinin sayısına her geçen gün bir yenisi ekleniyor.

'Suriye'nin komşularına 7 milyar euro ödensin'

<http://www.dw.com/tr/suriyenin-kom%C5%9Fular%C4%B1na-7-milyar-euro-%C3%B6densin/a-18724435>

Avrupa Parlamentosu (AP) Başkanı Martin Schulz, iç savaştan kaçan Suriyeli sığınmacıları ağırlayan komşu ülkelere ödeme yapılması için AB liderlerine çağrıda bulundu.

(18 Eyl 2015)

Hırvatistan sınırları geçici bir süreliğine kapattı

<http://www.dw.com/tr/h%C4%B1rvatistan-s%C4%B1n%C4%B1rlar%C4%B1-ge%C3%A7ici-bir-s%C3%BCreli%C4%9Fine-kapatt%C4%B1/a-18721601>

Macaristan'ın ardından Hırvatistan da yoğun sığınmacı akını nedeniyle Sırbistan sınırındaki sekiz geçiş noktasından yedisini kapattı.

(17 Eyl 2015)

Hırvatistan sığınmacı akınıyla baş edemiyor

<http://www.dw.com/tr/h%C4%B1rvatistan-s%C4%B1n%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1-ak%C4%B1n%C4%B1yla-ba%C5%9F-edemiyor/a-18721367>

Sığınmacı akınının Macaristan'dan sonra yöneldiği Hırvatistan sıkıntı yaşıyor. Sığınmacılar polis kordonunu aşarak yollarına devam ediyor. Zagreb, sınırın kapatılabileceği uyarısında bulundu.

AB liderlerine acil zirve çağrısı

<http://www.dw.com/tr/ab-liderlerine-acil-zirve-%C3%A7a%C4%9Fr%C4%B1s%C4%B1/a-18720592>

AB liderlerinin 23 Eylül'de sığınmacı krizini görüşmek üzere acil bir zirve kapsamında bir araya gelmesi planlanıyor. Talep AB Konseyi Başkanı Tusk'tan geldi.

Yorum: AB'nin milli egoistleri

<http://www.dw.com/tr/yorum-abnin-milli-egoistleri/a-18719946>

DW'den Felix Steiner, mevcut sığınmacı krizi karşısında AB'nin ortak siyasi fiyasko sergilediğini belirterek, milli çıkarların herşeyin üstünde tutulmasını eleştiriyor.

Sığınmacılar Hırvatistan'a akın ediyor

<http://www.dw.com/tr/s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar-h%C4%B1rvatistana-ak%C4%B1n-ediyor/a-18719136>

Macaristan'ın sınırını kapatması üzerine Hırvatistan'a yönelen sığınmacıların sayısı artıyor. Gelenleri kayıt altına alan Hırvatistan, sınırdan geçiş yapmalarına izin veriyor.

(16 Eyl 2015)

Macar polisinden sığınmacılara müdahale

<http://www.dw.com/tr/macar-polisinden-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lara-m%C3%BCdahale/a-18718502>

Sığınmacı akınına karşı olağanüstü önlemlere başvuran Macaristan'ın sınırlarındaki gerginlik çatışmaya dönüştü. Güvenlik güçleri, sınırı geçmekte ısrar edenlere göz yaşartıcı gaz ve tazyikli suyla müdahalede bulundu.

Edirne'deki sığınmacılara üç gün süre

<http://www.dw.com/tr/edirnedeki-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lara-%C3%BC%C3%A7-g%C3%BCn-s%C3%BCre/a-18717391>

Edirne Valisi, Yunanistan'a geçmek için sınır kapısı yakınlarında bekleyen sığınmacılara üç gün süre verdi. İstanbul Otagarı'ndaki sığınmacıların da bekleyişi sürüyor.

Avusturya da sınır kontrolüne başladı

<http://www.dw.com/tr/avusturya-da-s%C4%B1n%C4%B1r-kontrol%C3%BCne-ba%C5%9Flad%C4%B1/a-1871698>

Avusturya da sığınmacı kapasitesinin artık zorlandığı gerekçesiyle sınır kontrollerine başladı.

Sığınmacıların yeni rotası Hırvatistan

<http://www.dw.com/tr/s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar%C4%B1n-yeni-rotas%C4%B1-h%C4%B1rvatistan/a-18716866>

Sığınmacılar, Macaristan'ın sınırını kapatmasının ardından batı ve kuzey Avrupa'ya ilerlemek için alternatif yollar arıyor. Hırvatistan'da bu nedenle hazırlıklar başladı. (16.09.2015)

(15 Eyl 2015)

Suriyeli sığınmacılar Edirne'ye yürüyor

<http://www.dw.com/tr/suriyeli-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar-edirneye-y%C3%BCr%C3%BCyor/a-18716217>

Binlerce Suriyeli Edirne üzerinden Avrupa topraklarına geçiş imkânı arıyor. TEM otoyolundan yürüyerek sınır kapılarına ulaşmaya çalışan sığınmacıların önü polis ve jandarma ekiplerince kesiliyor.

Tel örgüyü geçen tutuklanacak

<http://www.dw.com/tr/tel-%C3%B6rg%C3%BCy%C3%BC-ge%C3%A7en-tutuklanacak/a-18714654>

Macaristan'da yeni yasal düzenlemeler yürürlüğe girdi: Tel örgülerle kapatılan sınırı geçmeye çalışan kadın, erkek, çocuk hepsi artık suç işlemiş sayılacak.

(14 Eyl 2015)

'Euro AB'yi ayrıştırdı, Schengen sallanıyor'

<http://www.dw.com/tr/euro-abyi-ayr%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1rd%C4%B1-schengen-sallan%C4%B1yor/a-18714409>

Almanya'nın sığınmacı akını nedeniyle sınırlarını kapatması Alman basınında geniş yankı bulan konulardan. Adalet Bakanı'nın Facebook'la ilgili açıklamaları ve FIFA rüşvet soruşturması öne çıkan diğer konular.

Macaristan Sırbistan sınırını kapattı

<http://www.dw.com/tr/macaristan-s%C4%B1rbistan-s%C4%B1n%C4%B1r%C4%B1-kapatt%C4%B1/a-18714027>

Almanya'nın, ardından Avusturya ve Slovakya'nın sınır kontrollerine başlaması üzerine Macaristan Sırbistan sınırını kapattı.

Avusturya ve Slovakya kontrollere başlıyor

<http://www.dw.com/tr/avusturya-ve-slovakya-kontrollere-ba%C5%9Flad%C4%B1yor/a-18713543>

Almanya'nın kararı domino etkisi yarattı. Avusturya ve Slovakya da sınır kontrollerine başlayacağını duyurdu. Macaristan ise sığınmacıları Avusturya sınırına yığıyor.

Almanya sınırlarında kontrol başladı

<http://www.dw.com/tr/almanya-s%C4%B1n%C4%B1rlar%C4%B1nda-kontrol-ba%C5%9Flad%C4%B1/a-18712399>

Sığınmacı akını sınırlandırmak isteyen Almanya sınır kontrollerine başladı. Otobanlarda uzun kuyruklar oluşurken, uygulamanın haftalarca sürebileceği belirtiliyor.

Mülteci politikasında geri adım

<http://www.dw.com/tr/m%C3%BClteci-politikas%C4%B1nda-geri-ad%C4%B1m/a-18712902>

Alman hükümeti, sınır kontrollerine başlamasıyla şimdiye kadarki mülteci politikasından dönüş yaptı.

KAYNAKÇA

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosu (<http://www.unhcr.org/>)

<http://www.unhcr.org/globaltrends2016/>

T.C İçişleri Bakanlığı Göç idaresi Genel Müdürlüğü 2016

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

esra koç/ bianet/ <https://bianet.org/bianet/insan-haklari/2953-multeci-siginmaci-gocmen-nedir>)

vatandaşlık tartışmaları <https://140journos.com/turkiyedeki-suriyelilerin-statusu-5f8f727fd732>

Resul Kurt, 15.6.2016 <https://www.dunya.com/kose-yazisi/suriyelilere-calisma-izni-kolayligi-geliyor/26795>

<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-casualties/syrian-war-monitor-says-465000-killed-in-six-years-of-fighting-idUSKBN16K1Q1>

<http://www.pressmedya.com/ortadogu/18860/iside-karsi-savasan-ulkelerin-listesi.html>

<http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>

“Kopuştan Uyuma Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği” / Doç. Dr. Murat Erdoğan

http://www.orsam.org.tr/files/OA/74/18_sevenerdogan.pdf / Yrd Doç Seven Erdoğan

<http://aa.com.tr/tr/dunya/polonya-slovakya-ve-macaristandan-kota-kararina-tepki/902895?amp=1>

<https://www.takvim.com.tr/dunya/2017/09/26/ab-siginmacilari-yerlestiremedi-1506453319> Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi Ocak 2015 çalışması

TC Hazine Müsteşarlığı

<https://3A%2F%2Fwww.internethaber.com%2Fsuriye-savas-hari-tasi-rusyadan-sonra-halep-lazkiye-ve-dera->

[1575461h.htm&psig=AOvVaw0CjGxRwPzkwHd6I-uKzQrCw&ust=1507899837568765](https://3A%2F%2Fwww.internethaber.com%2Fsuriye-savas-hari-tasi-rusyadan-sonra-halep-lazkiye-ve-dera-1575461h.htm&psig=AOvVaw0CjGxRwPzkwHd6I-uKzQrCw&ust=1507899837568765)

<https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/zeytin-dali-harekati-kazananlar-ve-kaybedenler/1093919>

[stratejikortak.com](https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/zeytin-dali-harekati-kazananlar-ve-kaybedenler/1093919)

(Elektronik)
ISBN 978-605-68908-8-8

9 786056 890895

Reşadiye Cad. 34112 Eminönü / İstanbul / TÜRKİYE

ito.org.tr | /itokurumsal

İSTANBUL
TİCARET
ODASI ¹⁸⁸²